

Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын
2021 оны дүгээр сарын-ны өдрийн
..... дүгээр тушаалын хавсралт

БАТЛАВ.
СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ГАЗРЫН ДАРГА

Б.БИЛГ
ҮҮН

**СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
(I БАЙР)**

ХЯНАСАН:

БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ХЭЛТСИЙН ГАМШГААС
ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨЛТ БЭЛЭН БАЙДАЛ ХАРИУЦСАН АХЛАХ
МЭРГЭЖИЛТЭН, ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УЛСЫН ХЯНАЛТЫН
АХЛАХ БАЙЦААГЧ, ХОШУУЧ

ТАНИЛЦСАН:

СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН ЗАХИРГАА, УДИРДЛАГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЗАХИРГАА, УДИРДЛАГЫН ГАЗРЫН ЭРХ ЗҮЙН АСУУДАЛ
ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН

ХЗБГ-ЫН ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ХҮРЭЭЛЭНГИЙН НЯГТЫН ЭТАЛОНЫ
ЛАБОРАТОРИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТОДОТГОЛ ХИЙСЭН ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

д/д	Төлөвлөгөөг тодотгосон албан тушаалтан, овог нэр	Тодотгол хийсэн он, сар, өдөр	Хуудасны дугаар	Хуудас, мөрийн дугаар	Тодотгол хийсэн товч утга
1	Шинээр боловсруулсан.	-	-	-	-

ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БҮТЭЦ

Д/д	Бүтэц	Хуудасны дугаар
Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний үндсэн хэсэг		
1	Нийтлэг үндэслэл	
2	Танилцуулга	
3	Гамшиг, ослоос урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах төлөвлөгөө	
4	Аюулт үзэгдэл, гамшиг, ослын үед хэрэгжүүлэх хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө	
5	Аюулгүй цэгт цугларах, нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө	
6	Хавсралт	
6.1.	Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги байгуулсан тушаал	
6.2.	Ажлын тусгай горимд шилжих тушаалын төсөл	
6.3.	Гамшгаас хамгаалах удирдлага, зохион байгуулалтын бүдүүвч	
6.4.	Холбоо зарлан мэдээллийн схем	
6.5.	Хүч хэрэгсэл, нөөцийн судалгаа	
6.6.	Ажлын зураг	
6.7.	Ажлын тусгай горимд шилжих, ажиллах төлөвлөгөө	
6.8.	Бизнесийн (Үйл ажиллагааны) тогтвортой ажиллагааны төлөвлөгөө	

Нэгдүгээр бүлэг. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Төлөвлөгөөний зорилго

Стандарт, хэмжил зүйн газрын I байрны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго нь болзошгүй гамшиг ослоос байгууллагын I байранд ажиллаж буй ажилтан, албан хаагчдын амь нас, эрүүл мэндийг авран хамгаалах, гамшгаас хамгаалах чадавхыг бэхжүүлэх, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, бэлтгэл бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах, гамшгийг хохирол багатай даван туулах, сэргээн босгох, төрийн үйлчилгээг тасралтгүй олгоход оршино.

1.2. Төлөвлөгөөг боловсруулахад баримталсан зарчим

Энэхүү төлөвлөгөөг боловсруулахад дараах зарчмыг баримталсан:

- Байгууллагын эрсдэл, эмзэг байдлын болон чадавхын үнэлгээнд тулгуурласан;
- Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөтэй уялдсан;
- Байгууллагын салбар, нэгжийн ажилтан, албан хаагчдын оролцоог хангасан болно.

1.3. Төлөвлөгөөний хамрах хүрээ

Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө нь зөвхөн тус байгууллагын I байрны хүрээнд үйлчлэх бөгөөд гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн гишүүд энэхүү төлөвлөгөөнд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

1.4. Удирдлага зохион байгуулалт

Стандарт, хэмжил зүйн газрын I байрны гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны удирдлагыг Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 23.1-д заасны дагуу Стандарт, хэмжил зүйн газрын дарга хэрэгжүүлж, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, төлөвлөлт, бэлтгэл бэлэн байдлыг хангах, гамшгийн хор уршгийг арилгах удирдлага зохион байгуулалтыг Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн дарга хариуцан гүйцэтгэнэ.

Аюулт үзэгдэл, гамшиг, осол тохиолдсон үед гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги үйл ажиллагаа идэвхжиж үүрэг гүйцэтгэнэ.

Зураг №1. Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн удирдлага, зохион байгуулалт

Мэргэжлийн
ангийн
дарга

Орлогч бөгөөд сургалт,
сурталчилгаа
хариуцсан ажилтан

Хэв журам,
аюулгүй байдал
хариуцсан ажилтан

Холбоо, зарлан
мэдээлэл
хариуцсан
ажилтан

Хангалт
хариуцсан
ажилтан

Анхны
тусламжийн
бүлэг

Аврах, гал унтраах
бүлэг

Сэргээн босголтын
асуудал хариуцсан
бүлэг

Аюулгүй ажиллагааны
асуудал хариуцсан
бүлэг

Нүүлгэн
шилжүүлэх бүлэг

Механикжуулсан
бүлэг

Хүснэгт №1. Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн гишүүдийн гүйцэтгэх чиг үүрэг

№	Албан тушаал	Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангид ажиллах албан тушаал	Гүйцэтгэх чиг үүрэг	Нэмэлт үүрэг
1	Дэд дарга-1	Мэргэжлийн ангийн дарга бөгөөд гамшгийн үеийн удирдлагын байрны дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол үүссэн үед Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллага болон мэргэжлийн байгууллагад шуурхай мэдэгдэх - Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын үед эрэн хайх, аврах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлыг удирдах - Мэргэжлийн ангийг гамшигтай тэмцэх зориулалтын автомашин, техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах ажлыг байгууллагын төсөвт тусгаж шийдвэрлэх арга хэмжээг авах - Эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажилд оролцож байгаа албан тушаалтан, иргэнд зааварчилгаа өгөх, хууль ёсны шаардлага тавих, түүнийг биелүүлэхийг шаардах - Мэргэжлийн ангийн бүтэц, бүрэлдэхүүнийг гүйцэтгэх үүргийг тодотгох, байгууллагын нөөц бүрдүүлэх - Ажилтан, албан хаагчдыг гамшгийн аюулаас хамгаалах арга дадалд сургах, аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын үед удирдлагаар хангаж ажиллах - Мэргэжлийн ангийн гамшгаас хамгаалах бэлэн байдал, сэтгэл зүйн бэлтгэл, хэсэг, бүлгүүдийн харилцан шуурхай ажиллах чадварыг нэмэгдүүлэх, аврах багаж, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтад хяналт тавих, илэрсэн зөрчлийг арилгах арга хэмжээ авах 	

			<ul style="list-style-type: none"> - Нутгийн захиргааны болон онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллагатай харилцан ажиллагааг зохион байгуулах 	
2	Дэд дарга-2	Орлогч бөгөөд сургалт сурталчилгаа хариуцсан ажилтан	<ul style="list-style-type: none"> - Ажилтан, албан хаагчдад гамшгаас хамгаалах сургалт зохион байгуулах, дадлага сургууль хийх - Гамшгаас хамгаалах дайчилгаагаар ажиллах хүн, техникийн судалгаа гаргах, тодотгох, нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх - Ажилтан, албан хаагчдын гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадвар, дадлыг нэмэгдүүлэх, гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомжийг сурталчлах - Онцгой комиссын гаргасан шийдвэрийг өөрийн мэргэжлийн ангид хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах - Гамшгийн цагийн байдлыг үнэлж, шийдвэр гаргахад мэргэжлийн ангийн даргад дэмжлэг үзүүлэх, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах, хөрш байгууллага, мэргэжлийн ангитай харилцан ажиллагааг зохион байгуулах - Мэргэжлийн ангийг гамшгийн голомтод аврах ажиллагааг явуулахад удирдан зохион байгуулах, ажиллах нөхцлөөр хангах - Гамшгаас хамгаалах тухай хууль тогтоомж, дээд байгууллагын тушаал шийдвэр, албан даалгавар, сэрэмжлүүлгийг ажилтан, албан хаагчдад сурталчлах ажлыг зохион байгуулах 	
3	Захиргаа, удирдлагын газрын дарга	Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгийн голомтод хэв журам сахиулах, ажилтан, албан хаагчдыг нүүлгэн шилжүүлэх үед аюулгүй байдлыг хамгаалах, эмх замбараагүй байдлыг таслан зогсоох, хорио цээрийн дэглэм сахиулах, улсын онц чухал объектын харуул хамгаалалтыг зохион байгуулах 	

			<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгийн голомтод хэв журам сахиулах, ажилтан, албан хаагчдын аюулгүй байдлыг хангах, эргүүл, постын үйл ажиллагаанд хяналт тавих - Хүчтэй үйлчилгээтэй хорт бодисын судалгааг гаргаж, бүртгэл хөтлөх - Гамшгаас хамгаалах дайчилгаа зарлан явуулах ажилд дэмжлэг үзүүлэх. 	
	Хэмжил зүйн бодлогын газрын дарга	Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх болон гамшгийн үеийн бүх төрлийн холбоо, зарлан мэдээллийг зохион байгуулах, мэргэжлийн ангийн даргад дэмжлэг үзүүлэх - Холбоо, зарлан мэдээллийн техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангаж, жилд 2 удаа төв, орон нутгийн онцгой байдлын газар, хэлтэст мэдэгдэх - Дээд шатны мэргэжлийн байгууллагад гамшгийн нөхцөл байдлын мэдээг дамжуулах, хүлээн авах, холбооны тасралтгүй ажиллагааг бүрдүүлэх - Ажилтан, албан хаагчид, иргэдэд гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах дадлага эзэмшүүлэх, гамшгийн аюулын тухай дохио, сэрэмжлүүлэх мэдээллийг хүргэх бүдүүвчийг боловсруулж, шалгаж байх. 	
4	Санхүүгийн хэлтсийн дарга	Хангалт хариуцсан ажилтан	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшиг осол тохиолдсон үед хэрэглэх шаардлагатай бараа, материалын тоог гаргах, хангалтын төлөвлөгөө боловсруулах, мэргэжлийн ангийн даргыг мэргэжлийн зөвлөмжөөр хангах - Гамшгийн хор уршгийг арилгахад шаардагдах бараа, материалын нөөцийг бүрдүүлэх, зориулалтын дагуу зарцуулах, нөхөн сэлбэх - Бие бүрэлдэхүүний хамгаалах хэрэгсэл түүний ашиглалт, хадгалалтад хяналт тавих, үзлэг шалгалт, засвар үйлчилгээ хийх - Дайчилгаагаар ажиллахад шаардагдах аврах ажлын зориулалттай техник, багаж хэрэгслийн 	

			<p>судалгааг мэргэжлийн ангийн орлогч даргад гаргаж өгөх</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аврах ажлын багаж хэрэгслийг засварлах, үүрэг гүйцэтгэх бэлэн байдлыг хангуулах, нүүлгэн шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах, гамшгийн голомтод ажиллагсдын эмнэлгийн хангалтыг зохион байгуулах. 	
--	--	--	---	--

Хүснэгт №2. Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн орон тооны бус бүлгийн тусгай үүрэг гүйцэтгэх бүлгүүдийн томилгоот бүрэлдэхүүний гүйцэтгэх чиг үүрэг

№	Багийн нэр	Багийн гишүүний овог, нэр	Албан тушаал	Гүйцэтгэх үүрэг	Нэмэлт үүрэг
1	Анхны тусламжийн бүлэг	1. Ч.Хатанбаатар	СМЛСТ-ийн дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшигт нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх, гэмтлийн зэрэглэлээр нь ялгах, болзошгүй хохирлоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах - Эм тариа, ороох боох материал, ариутгалын бодис, уусмал, багаж хэрэгслийг захиалах, хуваарилах, нөөц бүрдүүлэх - Ажилтан, албан хаагчдын цусны бүлгийг тодорхойлох, эрүүл ахуй, ариун цэврийн арга хэмжээг сахиулах - Ажилтан, албан хаагчдад анхны тусламж цаг алдалгүй үзүүлэх 	
		2. Ц.Бурмаа	СТҮБГ-ын ахлах мэргэжилтэн		
		3. Д.Бадамханд	ХЗХ-ийн ахлах мэргэжилтэн		
		4. Э.Хандармаа	ХЗХ-ийн хэмжүүр хүлээн авах		
		5. Б.Эрхүү	ТГ-ын Эрх зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн		
2	Сэргээн босголтын асуудал	1. Д.Баярсайхан	ЗУГ-ын ХААБ инженер	<ul style="list-style-type: none"> - Байгууллагын гамшгийн эрсдэл, эмзэг байдлын үнэлгээнд тусгагдсан эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авах 	

	хариуцсан бүлэг	2. П.Баттэнгис	ТГ-ын Цахилгаанчин	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгийн үед мэргэжлийн ангийн даргыг хохирлын талаар мэдээллээр хангах, тогтвортой ажиллагааг хангах төлөвлөгөөг боловсруулах - Барилга, байгууламжийг сэргээн босгоход шаардлагатай хүн хүч, түүхий эд, тоног төхөөрөмжийн судалгааг гаргах, нөөц бүрдүүлэх, нөхөн сэлбэх ажлыг зохион байгуулах - Гамшгийн хохирлыг шуурхай үнэлэх, даргад илтгэх 	
		3. Д.Энхбат	ТГ-ын жолооч		
		4. Х.Баттөр	ХЗХ-ийн ЦЭЛ-ийн ажилтан		
		5. Э.Лувсандорж	ХЗХ-ийн ДЭЛ-ийн ажилтан		
3	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг	1. Х.Дамбасүрэн	Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Ослын үед гишүүдийг томилж, шуурхай удирдлагаар хангаж, мэргэжлийн байгууллагын ажилтан иртэл шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллах - Ажиллагсдад ослын хор уршгийн талаарх мэдээллийг шуурхай хүргэж, ослын шалтгааныг тодорхойлж, дахин гарахаас сэргийлэх - Гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэх хугацааг тогтоох, мэргэжлийн ангийн аврагчдын амь нас, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг зохион байгуулах - Химийн хорт бодистой ажиллах үеийн аюулгүйн арга хэмжээний дүрмийг мөрдүүлэх, аврах ажиллагаа зөв явагдаж байгаа эсэхэд хяналт тавих 	
		2. Ц.Содбилэг	ТГ-ын Сүлжээний инженер		
		3. Д.Нарангэрэл	-		
		4. Х.Энхцэцэг	СМЛСТ-ийн Ахлах мэргэжилтэн		
		5. Б.Байгалмаа	ХЗХ-ийн Ахлах мэргэжилтэн		
		6. Б.Отгонцэцэг	ХЗХ-ийн НЭЛ-ийн ажилтан		<ul style="list-style-type: none"> - Лабораторийн болзошгүй ослын үед шуурхай арга хэмжээ авч ажиллах, мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэх, мэргэжлийн байгууллагын ажилтан иртэл шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллахад дэмжлэг үзүүлж ажиллах - Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны журмын хэрэгжилтийг хангуулах, химийн бодисын сав баглаа

				<p>боодол, дагалдах бичиг баримтын бүрэн эсэх, гэрээний дагуу чанарын ба холбогдох шаардлага хангасан эсэх, баталгаат хугацаа зэргийг шалгаж хүлээн авах</p> <ul style="list-style-type: none"> - Лабораторид ашиглагдаж буй бодисын хамгаалалтын орчин (гэрэл, дулаан, агааржуулалт) хэвийн эсэхийг байнга хянах - Химийн ослоос урьдчилан сэргийлж, ослын үед ажиллах хувцас хэрэглэлийг бэлдэн, стандартын дагуу байрлуулах - Химийн бодисыг ашиглахдаа аюулгүй ажиллагааны заавар зааварчилгааны дагуу ажиллах. - Химийн бодисын ашиглалт, түүний хор уршиг цаашид гарч болзошгүй аюул эрсдлийн мэдээллийг танилцуулах 	
4	Аврах, гал унтраах бүлэг АГУ	<p>1. Б.Отгонцэцэг</p> <p>2. Б.Батзориг</p> <p>3. Н.Батжаргал</p> <p>4. Ц.Одонтуяа</p> <p>5. Д.Төрмөнх</p> <p>6. З.Мөнхбат</p> <p>7. С.Энхжаргал</p>	<p>ХЗХ-ийн НЭЛ-ийн ажилтан</p> <p>СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн</p> <p>СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн</p> <p>ХЗХ-ийн МЭЛ-ийн Ахлах мэргэжилтэн</p> <p>СТҮБГ-ийн мэргэжилтэн</p> <p>СБТДАГ-ын Ахлах мэргэжилтэн</p> <p>СБТДАГ-ын мэргэжилтэн</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ажилтан, албан хаагчдад болзошгүй эрсдлийн үед гал унтраах дадлага сургалтын ажлыг хийж гүйцэтгэх - Гал түймэр унтраах үйл ажиллагааны явцад тухайн гал түймрийн онцлог, нөхцөл байдлыг бие бүрэлдэхүүнд тасралтгүй мэдээлэх, унтрааж дууссан гал түймэр дээр ажилласан үйл ажиллагааныхаа тухай үнэлэлт, дүгнэлт өгөх - Гал түймэр унтраах үйл ажиллагаанд хэрэглэх хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, ашиглалтад хяналт тавих - Гал түймрийн хор уршиг цаашид гарч болзошгүй аюул эрсдлийн мэдээллийг танилцуулах - Ажилтан, албан хаагчдыг үймээн сандралд оруулахгүй байх арга хэмжээг авч, дотоодын болон бусад мэдээлэх хэрэгслийг ашиглах 	

				<ul style="list-style-type: none"> - Энэ ажилд бусад нэгжийн ажилтан, албан хаагчдыг татан оролцуулах - Эмнэлгийн яаралтай тусламж дуудаж, түүнийг хүрэлцэн ирэх хүртэл Анхны тусламжийн бүлэгтэй хамтран ажиллах - Аврагдсан хүмүүсийг байрлуулах газрыг урьдчилан тогтоох - Гал түймэр гарсан өрөө, тасалгаанд хүн байгаа мэдээллийг авсан үед шатаж байгаа болон утаанд автагдсан зэргэлдээх өрөө тасалгаа бүрт хайгуул хийх - Аюулгүй ажиллагааны дүрмийг чанд мөрдөх 	
5	Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг	1. Б.Эрхүү	ТГ-ын Эрх зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн	<ul style="list-style-type: none"> - Нүүлгэн шилжүүлэлт явуулах шаардлага гарсан тохиолдолд ажилтан, албан хаагчдад нэн даруй зарлан мэдээлэх - Эхний ээлжинд аюулгүй бүс рүү эмэгтэйчүүд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтан, албан хаагчдыг шилжүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах - Төрийн үнэт зүйл (алт, валютын нөөц, банкны активууд, үнэт цаас, хэмжүүрийн эталон, үнэт металл болон чулууны нөөц, төрийн байгууллагуудын архив, тамга, тэмдэг, албан бичиг, шинжлэх ухааны онцгой чухал баримт бичгүүд, цахим тооцоолох системүүд, өгөгдлийн бааз г.м) шилжүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах 	
		2. Х.Баттөр	ХЗХ-ийн ЦЭЛ-ийн ажилтан		
		3. Э.Лувсандорж	ХЗХ-ийн ДЭЛ-ийн ажилтан		
		4. Б.Батзориг	СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн		
		5. Н.Батжаргал	СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн		
		6. Д.Төрмөнх	СТҮБГ-ийн мэргэжилтэн		
		7. З.Мөнхбат	СБТДАГ-ын Ахлах мэргэжилтэн		
		8. С.Энхжаргал	СБТДАГ-ын мэргэжилтэн		

Механикжуулсан бүлэг /Техникийн бүлэг/ /МБ/ТБ/	1. Д.Баярсайхан	ЗУГ-ын ХААБ инженер	1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг шинэчлэн, нөхөн хангах. 2. Авто машины байнгын бэлэн байдлыг тогтмол шалгаж, шаардлагатай үзлэг үйлчилгээг хийж байх. 3. Гамшиг болох үед түлш, шатахуун, автомашинаар найдвартай хангах нөөцийг тооцоолж, бий болгосон байх.
	2. П.Баттэнгис	ТГ-ын Цахилгаанчин	
	3. Д.Энхбат	ТГ-ын жолооч	

Хоёрдугаар бүлэг.

СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН I БАЙРНЫ ТАНИЛЦУУЛГА

Стандарт, хэмжил зүйн газрын I байранд тус газрын Захиргаа, удирдлагын газар, Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний бодлогын газар, Хэмжил зүйн бодлогын газар, Хэмжил зүйн хүрээлэн, Стандартын мэдээлэл лавлагаа сургалтын үндэсний төв гэсэн үндсэн 5 нэгж, Санхүүгийн 1 хэлтэс байрладаг.

Хаяг: БЗД, Энх тайваны өргөн чөлөө 46а, Улаанбаатар 210351.

Барилга объект 1976-1978 оны үед баригдсан. 3 давхар, нийт 5100 м2 талбайтай.

Тус объектод 85 албан хаагч ажилладаг.

Үйл ажиллагааны үндсэн чиг үүрэг:

- Нийтийн ашиг сонирхол, хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, улс орны аюулгүй байдлыг хамгаалах , үндэсний үйлдвэрлэл, бүтээгдэхүүн ажил үйлчилгээний өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэхэд стандартчилал, тохирлын үнэлгээ, техникийн зохицуулатын үйл ажиллагаагаар дэмжлэг үзүүлэх;

- Нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах бодлогоор дэмжиж, Монгол улсын хэмжлийн тогтолцоо, хэмжлийн нэгжийн үндэсний эталон, хууль эрхийн хэмжил зүйн техникийн чадавхийг нэмэгдүүлж олон улсын түвшинд хүргэх;
- Олон улсын шаардлагад нийцсэн тохирлын үнэлгээний байгууллагын итгэмжлэлийн тогтолцоог бий болгох, эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;
- Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний болон удирдлагын тогтолцоо (ISO 9001, ISO 14000 HACCP)-ны баталгаажуулалтын үйл ажиллагаагаар худалдаа, үйлчилгээ, үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжих, тэдэнд зах зээл дээр шударга өрсөлдөх таатай нөхцлийг бүрдүүлэх;
- Сорьцын баталгааг олон улсын түвшинд хүргэх, үнэт металлын сорьц тогтоох, эрдэнийн чулуу тодорхойлох үйлчилгээг олон улсын стандартын дагуу хийж хэрэглэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах

Байгууллагын эрхэм зорилго:

Монгол Улсын хөгжлийн стратеги, чиг хандлагад нийцүүлэн улс орон, нийгэм, эдийн засгийн аюулгүй байдлыг хангаж, экспортыг нэмэгдүүлж, үндэсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд стандартчилал, хэмжил зүй, тохирлын үнэлгээ, сорьцын хяналтын бодлогоор дэмжлэг үзүүлэхэд оршино.

Байгууллагын стратегийн зорилт /хүрэх үр дүн/

Стандарт, хэмжил зүйн газар нь дараахь үр дүнд хүрэх зорилт тавьж ажиллаж байна. Үүнд:

Стратегийн зорилт 1: Төрийн захиргааны удирдлагыг хэрэгжүүлэх, зохицуулалтыг хангах, гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг эрхэлсэн асуудлаараа олон улс бүс нутаг, гадаад орны хүрээнд өргөжүүлэх;

Стратегийн зорилт 2: Стандартчилал, тохирлын үнэлгээ, хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгоход санал боловсруулах, бодлого, стратегийг төлөвлөх, бодлогын удирдамжаар хангах, хэрэгжилтийг зохицуулах, гүйцэтгэлд хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийх;

Стратегийн зорилт 3: Стандартчилал, тохирлын үнэлгээ, техникийн зохицуулалтын хөтөлбөр, төсөл боловсруулах, техникийн зохицуулалтыг олон улсын жишгээр бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх, тэдгээрийн төсөлд шүүлт хийх, эдгээр чиглэлийн дүрэм, журам, заавар, удирдамжаар хангах;

Стратегийн зорилт 4: Хэмжлийн нэгжийн олон улсын системд тулгуурласан үндэсний эталоны тогтолцоог хөгжүүлэх, нарийвчлалыг олон улсын түвшинд ойртуулах, үндэсний эталоноос нэгж дамжуулах тогтолцоог сайжруулан бэхжүүлэх;

Стратегийн зорилт 5: Итгэмжлэлийн бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх, зохицуулалтыг хангах, олон улсын итгэмжлэлийн байгууллагаар итгэмжлүүлэх;

Стратегийн зорилт 6: Сорьцын хяналтын тогтолцоог боловсронгуй болгох, сорьцын лабораторийн чадавхийг дээшлүүлэх

Стратегийн зорилт 7: Олон улсын гэрээ хэлэлцээр, олон улс, бүс нутаг, гадаад орны болон үндэсний стандарт, тохирлын үнэлгээ, техникийн зохицуулалт болон холбогдох норматив техникийн баримт бичгээс бүрдсэн үндэсний мэдээллийн сан бүхий төрийн мэдээллийн нөөц болох албыг байгуулан хөгжүүлэх;

Стратегийн зорилт 8: Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, тогтолцооны баталгаажуулалтыг олон улсын жишигт хүргэж, хөгжүүлэх;

Стратегийн зорилт 9: Хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалтыг улсын баталгаажуулалтад заавал хамрагдах хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалтын түвшинг дээшлүүлэх, баталгаажуулалтын ажлын чанарыг олон улсын түвшинд ойртуулах;

Түүхэн товчоон:

Засгийн газрын тохируулагч агентлаг-Стандарт, хэмжил зүйн газар нь 98 жилийн түүхтэй Монгол Улсын ууган төрийн байгууллагуудын нэг бөгөөд анх 1923 онд Сангийн яаманд 2 орон тоотойгоор байгуулагдаж үйл ажиллагаагаа эхэлсэн түүхтэй. Түүхэн товчооныг дурдвал:

- 1923 онд Сангийн яаманд Хэмжил зүйн байцаагч эрхлэгч 1, хэмжүүр засах дархан 2-ын орон тоо батлагдан ажиллаж эхэлсэн.
- 1924 онд “Монгол Улсын аливаа хэмжүүрийн дүрэм” батлагдаж Сангийн яамны харьяа “Жин хэмжүүрийн тасаг” нэртэйгээр үйл ажиллагаа явуулсан.
- 1931 онд Худалдаа аж үйлдвэрийн яамны дэргэд “Хэмжүүрийн асуудал эрхлэх комисс” байгуулагдсан.
- 1953 онд Улсын төлөвлөгөөний комиссын дэргэд “Үнэ стандартын хороо” байгуулагдсан.
- 1955 онд Сангийн яамны харьяа “Улсын хэмжүүр ба хэмжих багаж хэрэгслийн хэрэг эрхлэх газар” байгуулагдсан.
- 1956 онд Гадаад худалдааны яамны харьяа “Улсын чанарыг байцаан шалгах газар” байгуулагдсан.
- 1958 онд Сайд нарын зөвлөлийн тогтоолоор 13 хүний бүрэлдэхүүнтэй “Улсын стандартчиллын комисс” байгуулагдсан.
- 1959 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлийн дэргэд “Улсын стандарт, хэмжүүр ба хэмжих хэрэгслийн хэрэг эрхлэх газар” байгуулагдсан.
- 1963 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлийн 44 дүгээр тогтоолоор Улсын банкны ерөнхий хороонд “Үнэт металлын чанар шалгах тасаг” байгуулагдсан.
- 1970 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлийн 337 дугаар тогтоолоор “Алт үнэт чулууны цех” байгуулагдсан.
- 1972 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлийн дэргэд “Чанар, стандарт, хэмжүүрийн улсын хороо” байгуулагдсан.
- 1975 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлийн дэргэд “Үнэ, стандартын улсын хороо” байгуулагдсан.
- 1976 онд Үнэ, стандартын улсын хорооны харьяа “Улсын чанар хэмжүүрийн хяналтын төв” байгуулагдсан.

- 1983 онд Сайд нарын зөвлөлийн 101 дүгээр тогтоолоор Сангийн яаманд “Улсын сорьц хяналтын хэлтэс”-ийг “Үнэт металлын чанар шалгах хэлтэс” нэртэйгээр байгуулсан.
- 1988 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлийн дэргэд “Улсын стандартын газар” байгуулагдсан.
- 1990 онд “Үндэсний стандартчиллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэн” байгуулагдсан.
- 1992 онд Засгийн газрын 83 дугаар тогтоолоор “Стандартчилал, хэмжил зүйн үндэсний төв” байгуулагдсан.
- 1996 онд Улсын Их Хурлын 40 дүгээр тогтоолоор “Сорьцын улсын хяналтын алба”-ыг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг болгосон.
- 2008 онд Засгийн газрын 64 дүгээр тогтоолоор “Стандартчилал, хэмжил зүйн үндэсний төв” нь “Стандартчилал, хэмжил зүйн газар” болсон.
- 2008 онд Улсын Их Хурлын 43 дугаар тогтоолоор “Сорьцын улсын хяналтын алба”-ыг Стандартчилал, хэмжил зүйн газарт шилжүүлсэн.
- 2016 онд Засгийн газрын 4 дүгээр тогтоолоор “Стандартчилал, хэмжил зүйн газар” нь “Стандарт, хэмжил зүйн газар” болсон.

Стандарт, хэмжил зүйн газрын I байрны

Стандарт, хэмжил зүйн газрын I байранд үйл ажиллагаа явуулдаг Эталон лабораториуд.

1. Нягтын эталоны лаборатори (Химийн урвалж бодис ашигладаг)
2. Цахилгааны эталоны лаборатори
 - Тогтмол хүчдэл
 - Тогтмол эсэргүүцэл
 - Хувьсах хүчдэл
 - Эрчим хүч чадал
3. Температурын эталоны лаборатори
4. Цаг давтавжийн эталоны лаборатори
5. Массын эталоны лаборатори
6. Даралтын эталоны лаборатори
7. Эзлэхүүний эталоны лаборатори
8. Уртын эталоны лаборатори

Үүнээс:

НЭГ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНДАА ХИМИЙН УРВАЛЖ БОДИС АШИГЛАДАГ НЯГТЫН ЭТАЛОНЫ ЛАБОРАТОРИ нь:
Тус газрын Хэмжил зүйн хүрээлэнд харьяалагдан үйл ажиллагаа эрхэлдэг бөгөөд Улсын хэмжээнд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг. Үүнд:

- Нягтын хэмжлийн эталоныг бий болгох, хадгалах, ашиглах, харьцуулах, хөгжүүлэх;
- Улсын эталоныг гадаад улс орны зохих эталонтой харьцуулан дүйлгэж, баталгаажуулах;
- Нэгжийн хэмжлийн нэгж дамжуулалтыг хангах;
- Эталоны олон улсын болон үндэсний лаборатори хоорондын харьцуулалт зохион байгуулах, түүнд оролцох;
- Нягтын хэмжлийн төрлөөр нефть бүтээгдэхүүний болон архи спирт, мал эмнэлэгийн дараах хэмжих хэрэгсэлд шалгалт тохируулга хийдэг. Үүнд:
 - Бүх төрлийн нефтьденсиметр;
 - Ареометр;
 - Лактоденсиметр;
 - Уроденсиметр (650 – 2.000) кг/м³;
 - Спиртомерүүд (10 – 100) % г.м.

Тус лаборатори нь хүхрийн хүчил, этилийн спирт, петролейны эфир, бензол зэрэг химийн бодис уусмал ашиглан аж ахуйн нэгж, байгууллага, хэрэглэгчийн дээр дурьдсан хэмжих хэрэгсэлд шалгалт тохируулга хийж, улсын хэмжээнд хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах зорилтыг хэрэгжүүлдэг.

Мөн нягтын хэмжлийн төрлөөр стандарт, техникийн баримт бичиг боловсруулах, хэмжих хэрэгслийн загварын туршилт хийх, хэмжих хэрэгслийг үйлдвэрлэх, импортоор нийлүүлэх, суурилуулах, засварлах аж ахуйн нэгж байгууллагын чадавхыг үнэлэх, бүртгэх, хэмжил зүйн ажил үйлчилгээ эрхэлдэг шалгалт тохируулгын болон сорилт туршилтын лабораторид итгэмжлэлийн үнэлгээ хийх зэрэг үйл ажиллагаанд оролцдог.

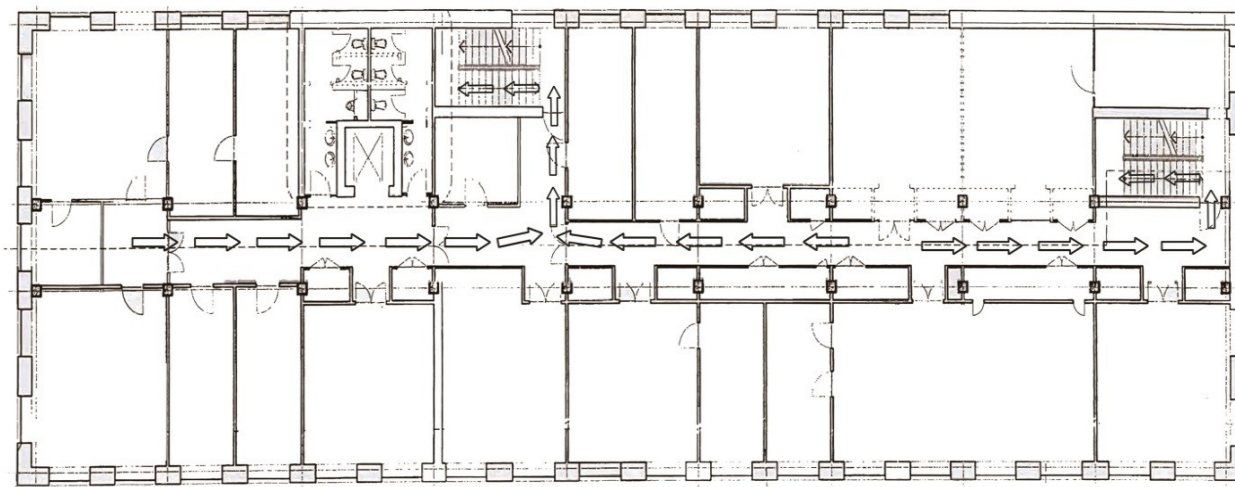
Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн Нягтын эталоны лаборатори УБ хотын Баянзүрх дүүргийн 4-р хороонд орших СХЗГ-ын төв байрны 3-р давхар байрладаг.

Нягтын эталоны лабораторийн барилга байгууламжийн талаарх мэдээллийг 1 дүгээр хүснэгтээр нарийвчлан үзүүлэв.

Хүснэгт №1

№	Барилга	Ашиглалтан д орсон он	Барилгын хийц давхар	Хаалганы тоо	Дулааны халаалт	Үйл ажиллагаа
1	Нягтын эталоны лаборатори СХЗГ-ын төв байрны 3-р давхрын №307, №307а өрөөнд байрладаг.	1976	Хэмжил зүйн лабораторийн зориулалтаар баригдсан, 64-ийн ханатай, СХЗГ-ын төв байрны 3-р давхар	1 модон хаалга	Төвийн халаалттай	Лаборатори

Лаборатори байрлаж буй барилга байгууламжийн схем зураг



Стандарт, хэмжил зүйн газрын барилга байгууламж, түүний гамшиг, галын аюулаас аврах гарцны 3-р давхарын схем зураг.

ХОЁР. ЛАБОРАТОРИД АШИГЛАГДАЖ БУЙ ХИМИЙН БОДИСЫН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ

2.1 СХЗГ-ын Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн Нягтын эталоны лабораторид хүхрийн хүчил этилийн спирт, петролейны эфир, бензол зэрэг химийн бодис ашиглагддаг бөгөөд эдгээр химийн бодисын талаарх мэдээллийг 4 дүгээр хүснэгтээр үзүүлэв.

Лабораторид ашиглагдаж буй химийн бодисын талаарх мэдээлэл

№	Монгол нэр	Олон улсын нэр	Химийн томьёо	Химийн CAS дугаар	Жилийн хэрэглээ
1	Этилийн спирт	Ethyl alcohol, Ethanol,	C_2H_5OH	64-17-5	30 л
2	Хүхрийн хүчил	Sulfuric acid	H_2SO_4	7664-93-9	6 л
3	Бензол	Benzene	C_6H_6	71-43-2	20 л
4	Петролейны эфир	Petroleum ether	C_5-C_6	8032-32-4	20 л

ГУРАВ. ХОР АЮУЛЫН ЛАВЛАХ МЭДЭЭЛЭЛ /ХАЛМ/

3.1 Нягтын эталоны лабораторид ашиглагдаж буй химийн бодисын хор аюулын лавлах мэдээлэл /цаашид ХАЛМ гэх/ болон (NFPG 704) химийн бодисын хор, аюулын зэрэглэлийн системийг химийн бодис бүрээр дараах байдлаар танилцуулав. Үүнд:

3.1.1 Этилийн спирт /Олон улсын нэршил: **ЭТАНОЛ**/

Бүтээгдхүүний танилцуулга**Олон улсын нэршил:** Ethyl Alcohol**Ижил төстэй нэршил:** Ethanol; Absolute Ethanol; Alcohol; Ethanol 200 proof; Ethyl Alcohol, Anhydrous; Ethanol, undenatured; Dehydrated Alcohol; Alcohol**Молекул масс:** 46.07 г/моль**Химийн томъёо:** C₂H₆O**Үйлдвэрлэгч :** Xilong chemical Co.,LTD**Хэрэглээ:** Уусгагч, түлш, эмнэлэг, хүнс*Найрлагын талаарх мэдээлэл*

Химийн найрлага	Химийн Cas дугаар	Хувь, %	Хор аюултай эсэх
Этанол	64-17-5	99 %	хортой

Хор аюулын шошго-АНХААРУУЛАХ ТЭМДЭГ

		
1. Шатамхай.	2. Цочроогч	3. Хортой.

1. Аюултай! Өндөр шатамхай ууршимтгай шингэн. Нүд, арьс, амьсгалын системийг гэмтээх аюултай. Халуун гадаргуу, ассан дөл, халуун зүйлсээс хол байлгах.

- ❖ **Эрүүл мэндэд нөлөөлөх зэрэглэл:** 2 -Хортой
- ❖ **Гал авалцах зэрэглэл:** 3 - Шатамхай
- ❖ **Урвалд орох зэрэглэл:** 0 - Тогтвортой
- ❖ **Хүрэлцэх зэрэглэл** - 4 маш хүчтэй (идэмхий)
- ❖ **Агуулахад хадгалах өнгөний код:** Улаан (Шатамхай)



Health	2
Fire	3
Re activity	0
Personal Protection	H

Амьсгалах: Амьсгалсан тохиолдолд амьсгалын системийг гэмтээх аюултай.

Залгах: Залгисан тохиолдолд ходоод гэдсийг цочроох аюултай.

Арьсанд хүрэлцэх: Арьсанд хүрэлцэх үед цочроох аюултай.

Нэрвэгдсэн үед үзүүлэх анхны тусламж: Амьсгалах тохиолдолд: Тухайн орчноос зайлуулж, цэвэр агаарт яаралтай гаргана. Хэрэв амьсгалахгүй бол хиймэл амьсгал хийнэ. Амьсгалахад хүнд байгаа тохиолдолд хүчилтөрөгчөөр амьсгалуулна. Эмнэлгийн тусламж яаралтай дуудах хэрэгтэй, амаар хиймэл амьсгал бүү хий. Амьсгаа түр зогссон тохиолдолд тохиромжтой баг, уут гэх мэт амьсгалын механик багажуудаар хиймэл амьсгал хий.

Арьсанд хүрэлцэх үед: Бохирдсон хувцас ба гутлыг тайлсны дараа минутаас доошгүй хугацаагаар арьсны бохирдсон хэсгийг их хэмжээний савантай усаар угаана. Эмнэлгийн тусламж яаралтай үзүүлэх хэрэгтэй. Дахин хэрэглэхийн өмнө бохирдсон гутал, хувцсыг сайтар цэвэрлэх хэрэгтэй. Бохирдсон гутлыг устгах шаардлагатай.

Нүдэнд үйлчлэх үед: Эмнэлгийн тусламж яаралтай дуудах хэрэгтэй, нэрвэгдэгч нүдээ хаалттай үед гараараа оролдох нухахыг хориглоно. Зовхийг сөхөж 15 минутаас доошгүй хугацаагаар усаар шавшин угаа. Эмчийн үзлэгийн тэмдэглэл: артерийн судасны хийн хяналт, цээжний зураг, Хэрвээ амьсгалын замын систем цочирсон нь илт бол уушигны шинжилгээ хийх. Арьсны цочрол болон түлэгдэлтийг стандарт эмчилгээний аргаар эмчлэх. Нүдэнд тос болон тосон түрхлэг бүү хэрэглэ.

Физик ба химийн шинж чанар:

- Гадаад төлөв байдал: Өнгөгүй, шингэн
- Үнэр: Спирт, дарс, виски шиг үнэртэй
- Уусах чанар: Усанд бүрэн уусна
- Нягт: 25°C-ийн үед 0,789 г/см³
- рН: Тодорхойлоогүй
- Буцлах температур: 78°C

- Хайлах температур: -114°C
- Уурын нягт: (Агаар=1) 1,59
- **Уурын даралт (мм. муб):** 20°C -т 59,5 нбар (44.6 мм.у.б)
- **Гал асах температур:** 363°C
 - **Доод дэлбэрэлтийн хязгаар:** 3.3%
 - **Дээд дэлбэрэлтийн хязгаар:** 19%
 - **Тогтвортой чанар:** Ердийн нөхцөлд хэрэглэх ба хадгалах үед тогтвортой.

Задралын үеийн аюултай бүтээгдхүүнүүд: Гал гарсан тохиолдолд нүүрсхүчлийн оксидыг үүсгэнэ. Агаартай холилдох үед тэсэрч, дэлбэрэх аюултай уурыг үүсгэнэ.

Хамт хадгалахад хориотой бодисууд: Шүлтийн металлууд, аммиак, исэлдүүлэгч урвалжууд, устөрөгчийн хэт исэл.

Зайлсхийх нөхцлүүд: Шатамхай бодис, металл, илүүдэл дулаан, механик гэмтэл, хамт хадгалж болохгүй бодисууд, исэлдүүлэгчид, нарны шууд тусгал

Галын аюул: Галын аюултай бодис

Тэсрэх аюул: Тэсрэх аюултай бодис

Гал гарсан тохиолдолд: Ямар нэгэн гал гарсан тохиолдолд, даралт шаардсан амьсгалын аппаратыг хэрэглэ. Бүрэн хамгааллын хувцас өмсөх хэрэгтэй. Арьс, нүдэнд хүрэлцэхээс урьдчилан сэргийлж тохирсон хамгаалалын хэрэгсэл өмс. Дулааны задралаас үүсэх бүтээгдхүүнээс хамгаалсан амьсгалын аппарат хэрэглэх хэрэгтэй. Галыг усаар унтраах нь их хэмжээний бохирдол үүсгэнэ.

Аюул гарсан тохиолдолд: Асгарч гоожсон хэсгийг муу усны хоолой, усны шугам хоолой руу урсахаас зайлсхий. Хувийн хамгаалах хэрэгсэлтэй ажиллах шаардлагатай. Асгарч гоожсон талбайг тусгаарлаж онцын хэрэгцээгүй болон хамгаалах хувцас, хэрэгсэлгүй хүмүүсийг ойртуулахгүй байх шаардлагатай. Гоожсон хэсгийг усаар шүршиж шингэлэн ууршилтыг багасгана. Асгарч гоожсон хэсэгт элс, шороо мэтийн инертийн материалаар шингээн авч химийн хаягдал бодисын саванд цуглуулах хэрэгтэй. Модны үртэс мэтийн шатамхай материалыг хэрэглэж болохгүй. Цэвэрлэгээний дараа асгарч гоожсон талбайг содын уусмалаар болон шохойн уусмалаар угаах хэрэгтэй. Усаар унтраах тохиолдолд муу усны суваг, шуудуу руу урсгаж болохгүй.

Хадгалах: Шатамхай материалтай хамт хадгалж болохгүй. Хэрэглэхгүй үед хуурай сэрүүн, агааржуулалт бүхий газар агуулахад хадгална. Механик гэмтлээс сайтар хамгаалж гал авалцах эх үүсвэрүүдээс тусгаарлан хадгална. 23°C -ээс дээш температурт хадгалж болохгүй.

Ачиж/зөөх: Ачиж зөөсний дараа усаар сайн угаа. Агааржуулалт сайтай нөхцөлд ачиж буулгах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ. Хаалттай контейнерт хадгал. Арьс, нүдэнд бүү хүргэх, амьсгалж, залгиж болохгүй. Бохирдсон хувцасыг хэрэглэхээсээ өмнө сайн угаа.

Инженерийн хяналт: Энэ материалыг хадгалах, ашиглах байгууламж байгуулага нь нүд угаах ба аюулгүй байдлын шүршүүр тоноглогдсон байх ёстой. Агаажуулалтын системтэй байх хэрэгтэй.

Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгсэл: Нүдний хамгаалалтын шил, лабораторийн халад, бээлий, хошуувч буюу сайн чанарын маск, комбинзон, гутал, хормогч зэргийг өмсөж ажиллах.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдал: Хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөө: Усан орчинд үзүүлэх хоруу чанар: (LC50): 14000 мг/л 96 цаг (хулд загас), жараахай 11200 мг/л. Био задралын бүтээгдэхүүн: Богино хугацаанд био задрал үүсгэхгүй. Харин урт хугацаанд бүтээгдэхүүн био задрал үүсгэж болно. Био задралын бүтээгдэхүүний хоруу чанар: задралын бүтээгдэхүүн нь уг бодисоос бага хоруу чанартай.

Хог хаягдлыг устгах: Химийн хорт болон аюултай бодисын тухайн хуулийн 14 дүгээр зүйл, химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журмын 6 дугаар зүйл, хог хаягдлыг олон улсын болон орон нутгийн журам дүрмийн дагуу устгана

Тээвэрлэх:

Тээвэрлэх нэр: Ethanol

UNNA: 1170

Аюулын ангилал: 3 /шатамхай шингэн/

Ачих ангилал: II

3.1.2 ХҮХРИЙН ХҮЧИЛ

Бүтээгдэхүүний танилцуулга:

Олон улсын нэршил: Sulfuric acid

Ижил төстэй нэршил: oil of vitriol, vitriol browen oil, hydrogen sulfate, battery acid, matting acid, аккумуляторын хүчил, устөрөгчийн сульфат, тунгалаг тос.

Химийн томъёо: H₂SO₄

Cas №: 7664-93-9

Молекул масс: 98.08 г/моль

Хэрэглээ: Бордоо, угаалгын нунтаг, синтезийн давирхай, будагч бодис, эмийн бодис үйлдвэрлэхэд хэрэглэнэ.

Найрлагын талаархи мэдээлэл:

Химийн найрлага	Химийн Cas дугаар	Хувь, %	Хор аюултай эсэх
Хүхрийн хүчил	7664-93-9	95-98	Тийм

Хор аюулын талаарх мэдээлэл

Хор аюулын шошго-АНХААРУУЛАХ ТЭМДЭГ



1. Хортой



2. Идэмхий



3. Байгаль орчинд хортой

- ❖ **Эрүүл мэндэд нөлөөлөх зэрэглэл:** 3-Маш аюултай.
- ❖ **Гал авалцах зэрэглэл:** 0-Шатахгүй.
- ❖ **Урвалд орох зэрэглэл:** 2-Эрчимтэй урвалд орно.
- ❖ **Хүрэлцэх зэрэглэл:** 4-Маш хүчтэй идэмхий.
- ❖ **Агуулахад хадгалах өнгөний код:** Цагаан.

Хортой! Идэмхий! Аюултай! .Шингэн ба уур нь биеийн бүх салст бүрхүүлийг хүчтэйгээр түлнэ. Арьсанд хүрэлцэх үед туйлын аюултай. Амьсгалахд хортой, шүдэнд муугаар нөлөөлнө. Устай маш эрчимтэй урвалд орно. Хорт хавдар үүсгэх аюултай. Хүхрийн хүчил агуулсан органик биш хүчлүүдийн уур нь хорт хавдарыг үүсгэх аюултай. Энэ нь хордолтын зэрэг ба үргэлжлэх хугацаанаас хамаарна.

3	ЭРҮҮЛ МЭНД
0	ГАЛЫН АЮУЛ
2	УРВАЛД ОРОХ ЧАДВАР
	ТУСГАЙ ТЭМДЭГЛЭГЭЭ



Нэвтрэх арга замууд:

Амьсгалах. Залгих. Нүдэнд хүрэх. Арьсанд шингэж орох.

Хүнд үзүүлэх архаг нөлөө:

Хорт хавдрын нөлөө: Ангилал 1 (Хүнд туршигдсан) IARC-аар+OSHA- аар туршигдсан. Ангилал 2 (Хүнд илэрсэн) ACGIH-аар. Уушиг, зүрх болон бөөр, дээд амьсгалын замын эрхтэн, цусны эргэлтийн систем, шүд, нүдэнд хортой. Удаан хугацаагаар болон дахин давтан нэрвэгдэхэд дааврын эрхтнийг гэмтээнэ. Удаан хугацаанд өртвөл нүд архагаар цочроох ба арьсыг хүчтэй цочрооно. Мөн амьсгалын замын эрхтнийг цочроож байнгын бронхитын халдварт өртөнө. Удаан хугацаагаар болон дахин давтан амьсгалахад зан авир (булчин агших), шээсний систем (бөөр гэмтэх), зүрх судасны систем (зүрхний цусан хангамж алдагдана) зүрхэнд мөн амьсгалын системд ,уушгинд (уушиг хавагнаж гэмтэх), шүдэнд (шүдний өнгө алдагдаж гэмтэнэ) нөлөөлнө. Арьсанд харшлын урвал өгч өвчилнө. Их хортой бодисоор давтан нэрвэгдэхэд нэг болон хэд хэдэн эрхтэнд хуримтлагдан биеийн ерөнхий эрүүл мэндийг доройтуулдаг.

Хүнд үзүүлэх хортой нөлөөний онцгой санамж:

Арьс хүчтэй түлж, цочрооно. Холбогч эдүүд үхжинэ. Нүд түлж идэх ба цочроож, эдгэрэх боломжгүйгээр гэмтээнэ. Амьсгалахад хордоно. Дээд амьсгалын замын систем болоод салст мембраны эд эсийг гэмтээнэ. Хүхрийн хүчлээр амьсгалахад хамар, хоолойгоор орж түлж, цочроон үрэвслүүлж, ханиалгах, амьсгал богиносох, хоолой сөөх, уушиг хавагнах, шинж тэмдгүүд илэрнэ. Их концентрацитайгаар амьсгалбал амьсгалын замын эрхтнүүдэд химийн түлэгдэлт үүсч уушигны хаван, химийн хордолт, бронхит ба ларингит болж хавагнан үрэвсэл үүсч, амьсгалын дутагдал нь үхэлд хүргэж болно. Салст мембраныг түлж иднэ. Зүрх судасны системд нөлөөлж гипотензи буюу зүрхнээс цус шахаж гаргах нь буурч, брадикарди болно. Цусны эргэлтийн систем алдагдаж, судасны цохилт хурдсан суларч, арьс чийгтэж, амьсгал гүехэн болж шээс алдаж болно. Цусны эргэлтийн шокноос болж голдуу үхэлд хүргэнэ. Шүдний бүтцэнд нөлөөлж элээн, өнгө алдуулна. Залгисан тохиолдолд үхэлд хүргэж болзошгүй. Ходоод гэдэсний зам түлэгдэж, үрэвсэж, цоорон, цэврүү үсэрч, цус алдан, глотис, үхжилт үүсч, сорви тогтон амьсгалахтай адил цусны эргэлтийн систем алдагдана. Энэ нь хүчиллэгжих системт хордлого үүсч болно. Амьсгалах болон залгих хурц нэрвэгдэлтээр шүдний пааланг гэмтээнэ. Амьсгаадах болон бронхит болж, уушиг үрэвслүүлж, уушигны хаван үүсгэнэ.

Эрүүл мэндэд хурцаар нөлөөлөх:

Арьсанд хүрвэл нэвчиж, цочроож, түлэх ба маш аюултай. Арьс үрэвслүүлж зарим тохиолдолд цэврүү үүсгэнэ. Арьс загатнан хатуурч, улайна. Нүдэнд хүрвэл цочроож түлэх ба шингэн буюу шүршсэн ууранд өртвөл эвэрлэг бүрхэвчийг гэмтээнэ. Нүд улайж, ус гүйн загатнаж, үрэвсэлнэ. Хэрэв хүхрийн хүчил нүдэндээ хүргэвэл үрэвсэлнэ, өвдөнө, хавагнана, нүдний уг шархлаж сохорч ч болно. Залгихад маш аюултай. Хоол боловсруулах системд байнгын ба хүчтэй нөлөө үзүүлж болзошгүй. Ходоод гэдсэнд хүчтэй түлэгдэлтийг үүсгэдэг. Асидозын системт хордуулалтыг үүсгэж болзошгүй. Хүхрийн хүчил их залгасан үеийн шинж тэмдэг нь шүлс гоожно, их цангана, юм залгихад хэцүү байна, өвдөнө, шоконд орно. Ам, улаан хоолой, ходоод гол төлөв түлэгдэнэ. Нунтагласан кофе шиг зүйлээр бөөлжнө. Хүхрийн хүчил залгисны дараа цусны эргэлт зогсох магадлал өндөр. Шүршсэн манангаар нь амьсгалахад амьсгалын замын эрхтнийг цочроож, найтаалган ханиалгах, амьсгал богиносох шинж тэмдэг илэрнэ. Бодист хүчтэй нэрвэгдвэл үхэлд хүргэнэ. Амьсгалын замаар нэрвэгдсэн үед нус гоожно, хоолой сөөнө, амьсгалахад хүнд байна, түвэнхийн үрэвсэл үүсч, амьсгал давхцана, амьсгалын зам үрэвсэлнэ, цээжээр өвдөнө. Хамар болон шүднээс цус гарна, ам, хамрын салст бүрхэвч шархлана, уушиг устана, архаг бронхит үүснэ, уушигний сүрьеэтэй болж болно.

Нэрвэгдсэн үед үзүүлэх анхны тусламж:

Амьсгалах тохиолдолд: Цэвэр агаарт аль болох хурдан гарах, хэрвээ амьсгалахгүй байгаа бол хиймэл амьсгал хийж эмчээс яаралтай зөвлөгөө ав. Амьсгалахад хүнд бол хүчилтөрөгчөөр амьсгалуулна. Амаар хиймэл амьсгаа бүү хий. Амьсгал түр зогссон тохиолдолд тохиромжтой баг, уут гэх мэт амьсгалын механик багажуудаар хиймэл амьсгаа хийнэ.

Ихээр амьсгалсан үед: Цэвэр агаарт гарга. Туслаж буй хүн өөрөө хордохоос болгоомжлох. Судасны цохилт, амьсгалах байдал зэргээр амьд байгаа эсэхийг шалга мөн бэртэл гэмтлийг шалгах. Хэрэв судасны цохилт мэдэгдэхгүй байвал цээжийг нь дарж зүрхний үйл ажиллагааг дэмжих. Хэрэв амьсгаагүй байгаа бол хиймэл амьсгал хийх. Хэрэв муу амьсгалж байгаа бол хүчилтөрөгч өгөх эсвэл амьсгал дэмжих ажиллагаа хийх. Тусгай эмнэлэгээс антидот өгөх эсвэл бусад хор тайлах арга хэмжээ авах заавар, эрх авах. Хиймэл амьсгаа хийлгэх хүн нь хортой, халдвартай, идэмхий бодисоор амьсгалсан бол амаараа хиймэл амьсгал хийхэд аюултай байж болзошгүй. Яаралтай эмнэлгийн тусламж авна.

Залгих тохиолдолд: Судасны цохилт, амьсгалах байдал зэргээр амьд байгаа эсэхийг шалга мөн бэртэл гэмтэлийг шалгах. Хэрэв судасны цохилт мэдэгдэхгүй байвал цээжийг нь дарж зүрхний үйл ажилгааг дэмжих. Хэрэв амьсгаагүй байгаа бол хиймэл амьсгал хийх. Хэрэв муу амьсгалж байгаа бол хүчилтөрөгч өгөх эсвэл амьсгал дэмжих ажиллагаа хийх. Ихээхэн хэмжээний усаар угаа. Ус залгихгүй байхыг ажилчидад хэлж өгөх. Бөөлжихгүй байхыг хичээ мөн бүү саармагжуулах. Эмнэлгийн тусламж авна.

Нүдэнд орсон тохиолдолд: Их хэмжээний усаар угаана. Хүйтэн ус хэрэглэж болно. Яаралтай эмнэлэгийн тусламж авах. Нүдээ аньж, гараараа нухаж оролдохыг хориглоно.

Арьсанд хүрэлцэх үед: Арьсанд хүрсэн тохиолдолд минутын дотор шууд их хэмжээний усаар бохирдсон гутал, хувцсыг тайлж угаана. Цочирсон арьсанд зөөлрүүлэх тос түрхэнэ. Гутал, хувцсыг дахин өмсөхийн өмнө угаана. Яаралтай эмнэлгийн тусламж авах. Халдварын эсрэг савангаар угааж, бохирдсон арьсанд бактерийн эсрэг тос түрхэнэ. Эмнэлэгт үзүүлнэ.

Физик химийн шинж чанар:

- Гадаад төлөв байдал: **Шингэн. Өтгөн тосон шингэн.**
- Үнэр: **Үнэргүй. Гэвч халаахад хурц үнэр гарна.**
- Өнгө: **Өнгөгүйгээс цайвар шар.**
- Амт: **Хүчлийн амттай.(Хүчтэй.)**
- Уурын даралт: **0.001 (мм.у.б)**
- Уурын нягт: **3.4 (Агаар=1)**
- **Уусах чанар:** Хүйтэн усанд уусна. Усанд их дулаан гаргаж уусна. Этилийн спиртэнд уусна.
- **Нягт:** 1.84 г/см³ (Ус=1)
- **pH (1% уусмал/ус):** Хүчиллэг.
- **Хайлах температур:** -35°C (-31°F)-аас 10.36°C (93%-аас 100% цэвэр) хүртэл
- **Буцлах температур:** 270°C (518°F) - 340°C. 340°C -т задарна.
- **Тогтвортой чанар:** Тогтвортой.
- **Тогтворгүй болгох температур:** мэдээлэл байхгүй.

Зайлсхийх нөхцөл: Ус, хамт хадгалахад хориотой бодисууд, халаалт, шатамхай болон органик бодисууд, чийгтэй агаарт мөн усанд, исэлдүүлэгч, аминууд, сууриудтай тэсэрнэ. Үргэлж ус руу хүчил нэмэх ба хүчил рүү ус хийж болохгүй.

Хамт хадгалахад хориотой бодисууд: Исэлдүүлэгч урвалжууд, органик бодисууд, ангижруулагч, шатамхай бодисууд, хүчил, шүлт, чийгшил.

Идэмхий чанар: Хөнгөнцагаан, зэс,зэвэрдэггүй ган (316) зэрэгт туйлын идэмхий ба зэвэрдэггүй ган (304) –т идэмхий. Шилэнд идэмхий шинж чанар үзүүлэхгүй.

Урвалд орох чадварын онцгой санамж: Чийг шингээгч. Хүчтэй исэлдүүлэгч. Устай, спирттэй ялангуяа энэ бодис руу ус нэмэх үед хүчтэй урвалд ордог. Дараах бодисуудтай нийцгүй буюу урвалд орвол тэсрэх аюултай: Үүнд: Цууны хүчил, акрилийн хүчил, аммоний гидроксид, крезол, кумен, дихлорэтилийн эфир, этилен цианогидрин, этиленмин, азотын оксид, 2-нитропропан, пропилений оксид, сульфолен, винил хлорид, диэтилен гликоль, монометилийн эфир, этил ацетат, этилен цианогидрин, этилен гликоль, моноэтилийн эфир, ацетат, глиоксал, метил этил кетон, дегидратацийн нэгдлүүд, органик материалууд, чийг (ус), цууны ангидрид, ацетон, цианогидрин, ацетон+цууны хүчил, ацетон+калийн дихромат, ацетонитрил, акролейн, акрилонитрил, акрилонитрил+ус, спиртүүд+устөрөгчийн хэт исэл, спирт гэх мэтийн нийлмэл бодисууд, хлоридын нийлмэл бодисууд, 2-аминоэтанол, аммонийн гидроксид, аммоний триперхромат, аналлин, бромат, пентафторт бром, n-бутиральдегид, карбидууд, Cs-ийн ацетилен карбид, хлоратууд, циклопентаны исэл, хлоринат, хлоратууд+металлууд, трифторт хлор, хлор хүхрийн хүчил, 2-циано-4-нитробензиндиазоны гидро сульфат, зэсийн нитрид, p-хлоронитробензин, 1,5динитронафталин+хүхэр, диизобутилен, p-диметиламинобензоальдегид, 1,3-диазидобензин, диметилбензилкарбонил+устөрөгчийн хэт исэл эпихлорогидрин, этилийн спирт+H₂O₂, этилен диамин, Этилен гликоль болон бусад гликолиуд, этилен имин, фульминат, H₂O₂, HCl, J-ийн хефтафтор, индэн+азотын хүчил, төмөр, изоперен, Li-ийн силицид, Hg-ны нитрид, меситил оксид, нунтаг металлууд, нитрометан, азотын хүчил+глицерид, p-нитротолуол, пента мөнгөний тригидроксиамино фосфат, перхлоратууд, перхлорын хүчил, перманганатууд+бензин, 1-фенил-2-метил пропилен спирт+H₂O₂, фосфор, изоцианит фосфор, пекретүүд, кали терт-бутоксид, калийн хлорат, калийн перманганат ба бусад перманганатууд, галогенүүд, аминууд, калийн перманганат+KCl, калийн перманганат+ус, пропиолактон(бета), пиридин, Rb ацетилен карбид, Ag-ний перманганат, Na, Na-ийн карбонат, NaOH, ган, стереины мономер, толуол+азотынг хүчил, винил ацетат, Ta (I) азододитиокарбонат, Zn-ийн хлорат, Zn-ийн иодид, азидууд, карбонатууд, цианидууд, сульфидууд, сульфитууд, шүлтийн гидридүүд, карбоксилийн хүчлийн ангидрид, нитрилүүд, органик олефинүүд, усан хүчлүүд, циклопентадиен, циано-спиртүүд, металл ацетилидүүд орно. Устөрөгчийн хий нь ихэнх металлууд (хар тугалга, зэс, цагаан тугалга, цайр, хөнгөн цагаан гэх мэт) хүчилтэй үйлчилснээр үүсдэг. Концентрацитай хүхрийн хүчил, исэлдүүлэгчид, дегидратууд, ихэнх органик нэгдлүүд сульфонатуудтай урвалд орно.

Идэмхий урвалын онцгой санамж: Хар тугалга, зөөлөн ганд идэмхий биш боловч шингэрүүлсэн хүчил нь ихэнх металтай урвалд орж устөрөгч ялгаруулна. Хүрэлд бага зэргийн идэмхий нөлөө үзүүлнэ. Гууль болон цайрт идэмхий шинж үзүүлэхгүй.

Галын аюул: Шатахгүй.

Шаталтаас үүсэх бүтээгдэхүүн: Шатамхай биш бодис учир шатах боломжгүй. Гэвч энэ бодисын задралаар хүхрийн оксидуудын утаа үүсдэг. Ус болон түүний ууртай урвалд орж хортой, идэмхий утаа үүснэ. Карбонаттай урвалд орж нүүрсхүчлийн хий ялгаруулна. Цианид, сульфидтэй үйлчилж хортой циант устөрөгч, хүхэрт устөрөгч үүсгэнэ.

Галын аюул учруулах бодисууд: Шатамхай бодисууд.

Дэлбэрэх аюул учруулах бодисууд: Исэлдүүлэгч бодисуудтай аажмаар дэлбэрнэ.

Галын аюулын онцгой санамж: Металлын ацетилид (моноцези ба монорубеди) мөн карбидуудтай концентрацитай хүхрийн хүчил нь гал авалцана. Цагаан фосфор+буцламгай хүхрийн хүчил эсвэл түүний уур хүрвэл шатна. Бусад шатамхай бодисуудтай шатаж болно. Хүхрийн хүчил циклопентадиен, циклопентаноны исэл, нитроарил аминууд, фосфорын III оксид, гексалити дисилицид болон хлорат, галогенүүд, перманганатууд гэх мэт исэлдүүлэгч бодисуудтай холилдвол гал гарч болно.

Дэлбэрэх аюулын онцгой санамж: Хүхрийн хүчлийг дараах бодисуудтай холивол дэлбэрнэ. Үүнд:Р-нитротолуол, пента мөнгөний тригидро диамино фосфат, перхлорат, хүчтэй устөрөгчийн пероксидтой спиртүүд, аммоний тетраперокси хромат, Hg-ний нитрит, калийн хлорат, калийн перманганат калийн хлоридтой, карбидууд, нитро нэгдлүүд, нитратууд, карбид, фосфор, иодууд, пикрэт, фульминат, будгууд, халаасан спиртүүд орно. Нитроамид нь концентрацитай хүхрийн хүчилтэй үйлчилж тэсэрч задарна. 1,3,5-тринитрозогексагидро-1,3,5-триазин+хүхрийн хүчил нь тэсэрч задарна.

Хадгалах: Бодистой ажиллах байр нь нүд угаах болон аюулгүйн шүршүүрээр бүрэн тоноглогдсон байна. Цоожтой хуурай агуулахад хадгална. Залгиж болохгүй. Хий, утаа, уур, шүршэгчээр амьсгалж болохгүй. Бодисон дээр хэзээ ч бүү ус нэмэх. Агааржуулагч хангалтгүй бол тохирох амьсгалахын аппарат зүүнэ. Хэрэв бодисыг залгивал эмчид очиж сав болон шошгыг үзүүлнэ. Арьс, нүдэндээ хүргэхээс зайлсхийх. Исэлдүүлэгч, ангижруулагч, шатамхай бодисууд, органик бодисууд, металлууд, хүчил, шүлт болон чийгнээс хол байлгах. Металлын гадаргууг идэж түлж болно. Металл болон шахмал ширхэглэгт материалтай контэйнэрт дотор талд нь тэсвэртэй полиэтилен цаасаар баглаж хадгална. Зөвхөн татах шүүгээн дор бодистой ажиллана. Устай хүчтэй урвалд орно. Битүүмжлэл сайтай, хуурай сэрүүн, агааржуулалт бүхий газар механик гэмтлээс сайтар хамгаалан хадгална. Хамт хадгалж болохгүй бодисуудаас тусгаарлана. 23°C (73.4°F)-ээс дээш температурт хадгалж болохгүй.

Ачиж/зөөх: Ачиж зөөсний дараа усаар сайн угаа. Агааржуулалт сайтай нөхцөлд ачиж буулгах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.

Хог хаягдлыг устгах: Хүхрийн хүчлийг битүүмжилсэн лацтай агуулахад вермикулат, хуурай элс, шороо, эсвэл ийм төрлийн материалд шингээн байрлуулж болно. Түүнчлэн бас шингэрүүлж, саармагжуулан лацтай контенейрт байрлуулах боломжтой. Бүтээгдэхүүний үлдэгдэл хаягдлыг Монгол улсын Засгийн газрын 2002 оны 135 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Аюултай хог, хаягдлыг ангилах, цуглуулах, савлах, түр байршуулах, тээвэрлэх, аюулгүй болгох, хадгалах, устгах журам” болон түүнд нийцүүлэн гаргасан бусад технологийн зааврыг баримтлан хоргүйжүүлэн устган зайлуулна.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдал: Экологийн хоруу чанар: Усан дахь эко хоруу чанар: (LC50):49+мг/л [bluegill/sunfish] Хөрсөнд алдагдсан тохиолдолд гүний усанд нэвчиж болно. Агаарт уур нь алдагдах тохиолдолд чийгтэй хур тунадасны нөлөөгөөр дунд зэргийн түвшнээр агаар, орчноос зайлуулагдана. Усан орчны амьдралд ихээхэн хор хөнөөл учруулна. Богино хугацаанд биологийн доройтолд хор аюул учруулах боломжгүй. Гэвч урт удаан хугацаанд биологийн доройтол үүсч болно. Энэ бодис нь өөрөө биологийн доройтол үүсгэдэг бодист хор багатай.

Тээвэрлэх:

Тээвэрлэх нэр: Sulfuric acid

UNNA: 1830

Аюулын ангилал: 8 Идэмхий бодис

Ачих ангилал: II

Тээвэрлэлтийн тусгай заалт: байхгүй.

3.1.3 БЕНЗОЛ

Олон улсын нэршил: **Benzene**

Ижил төстэй нэршил: **бензол, бензен.**

Cas №: **71-43-2**

Молекул масс: **78.11 г/моль**

Химийн томъёо: **C₆H₆**

Хэрэглээ: **Химийн үйлдвэрт бусад бодисуудыг синтезлэхэд, резин, тослох материал, будаг, угаалгын нунтаг, эм, дэлбэрэх бодис, пестицид үйлдвэрлэхэд тус тус хэрэглэнэ.**

4.2.1.1 Найрлагын талаарх мэдээлэл:

Химийн найрлага	Химийн Cas дугаар	Хувь, %	Хор аюултай эсэх
Бензол	71-43-2	100	Тийм

4.2.1.2 Хор аюулын талаарх мэдээлэл:

Хор аюулын шошго-АНХААРУУЛАХ ТЭМДЭГ



1. Исэлдүүлэгч,



2.Цочроогч



3.Хортой

- ❖ **Эрүүл мэндэд нөлөөлөх зэрэглэл:** 2- Хортой.
- ❖ **Гал авалцах зэрэглэл:** 3- Шатамхай .
- ❖ **Урвалд орох зэрэглэл:**0- Тогтвортой.
- ❖ **Хүрэлцэх зэрэглэл:** 1-бага зэрэг (бээлий, халад)
- ❖ **Агуулахад хадгалах өнгөний код:** улаан.



3	ГАЛЫН АЮУЛ
2	ЭРҮҮЛ МЭНД
0	УРВАЛД ОРОХ ЧАДВАР
	ТУСГАЙ ТЭМДЭГЛЭГЭЭ

Нэвтрэх арга замууд:

Амьсгалах. Нүдэнд хүрэх. Арьсанд нэвтрэх.

Хүнд үзүүлэх архаг нөлөө: Хорт хавдар үүсгэх нөлөө: Ангилал A1 (Хүнд батлагдсан) ACGIH-аар, Ангилал 1 (хүний хувьд боломжтой) IARC-аар. Мутац үүсгэх нөлөө: Хөхтөн амьтны соматик эс мөн бактери, мөөгөнцрийн эсэд генийн өөрчлөлт үүсгэнэ. Урагт нөлөөлөх/төрөлхийн гажиг/: боломжгүй. Хоруу чанар: Эмэгтэй хүний нөхөн үржихүйн системд хортой байх болно. Энэ бодис нь цус, ясны чөмөг болон төв мэдрэлийн системд хортой. Мөн элэг, шээсний системд хортой байж болно. Удаан хугацаагаар болон давтан өртвөл тухайн эрхтнийг гэмтээнэ.

Хүнд үзүүлэх архаг нөлөөний онцгой санамж: Эмэгтэй хүний үржлийн эрхтэнд мөн төрөхөд гажиг үүсгэн муугаар нөлөөлж болно. Генетикийн материалд нөлөөлж болно. Хүнд хорт хавдар (tumorigenic, leukemia) үүсгэж болно. Хүний эхсээр дамжин эхийн сүүнд нөлөөлнө.

Хүнд үзүүлэх бусад хортой нөлөөний онцгой санамж: Арьс цочрооно. Арьсаар бүтэн шингэж, элэг, цус, бодисын солилцоо, шээсний системд нөлөөлнө. Нүд цочрооно. Амьсгалахад амьсгалын зам ба салст мембраныг цочрооно. Уушгинд шингэж орно. Төвийн болон захын мэдрэлийн системд нөлөөлж, нойрмоглох булчин суларч, таталт саажилт өгч, чичирч салганан, цочрол өгч, нэгэн зэрэг төв мэдрэлийн системд нөлөөлөн депрессэд орж, зүг чигээ алдан, толгой эргэж өвдөж, бие сульдан, царай цонхийж, шингэн алдаж, амьсгал (амьсгал тасалдан, цээжээр хөндүүрлэн өвдөж), зүрх судасны систем (судас өнгөц хурдан цохилж) цусанд нөлөөлж болно.

Нэрвэгдсэн үед үзүүлэх анхны тусламж:

Амьсгалах тохиолдолд: Цэвэр агаарт гарах, хэрвээ амьсгалахгүй байгаа бол хиймэл амьсгал хийж эмчээс яаралтай зөвлөгөө авах.

Хэт ихээр амьсгалах: Хэт ихээр амьсгалбал хурдан цэвэр агаарт гаргаж, зах, зангиа, бүс гэх мэт бариу хувцсыг тайлна. Амаараа хиймэл амьсгаа хийж болохгүй. Амьсгалахгүй бол хүчилтөрөгч өгнө. Эмнэлгийн тусламж авна.

Залгих тохиолдолд: Албадан бөөлжүүлэхгүй байх, ухаан алдсан хүнд амаар нь ямар нэг зүйл өгөхгүй байх, хэрэв их хэмжээгээр залгисан бол яаралтай эмчид очно. Зах, зангиа, бүс гэх мэт бариу хувцсыг тайлна. Хэрэв амьсгалж чадахгүй бол амаараа хиймэл амьсгаа хийнэ. Эмчид үзүүлнэ.

Нүдэнд орсон тохиолдолд: Нүдэнд орсон тохиолдолд 15 минутын дотор их хэмжээний усаар зовхины дээд болон доод талыг сөхөж угаана. Хүйтэн ус ч хэрэглэж болох ч заавал бүлээн ус хэрэглэх хэрэгтэй. Яаралтай эмчид үзүүлнэ.

Арьсанд хүрэлцэх үед: Арьсанд хүрсэн тохиолдолд их хэмжээний усаар угаана. Хүйтэн ус хэрэглэж болно. Цочирсон арьсанд зөөлрүүлэх тос түрхэнэ. Бохирдсон гутал хувцсыг тайлж, угаана. Хэрэв цочрол үргэлжилбэл эмнэлгийн тусламж авах.

Их хэмжээгээр арьсанд хүрэх: Халдварын эсрэг савангаар угааж, бохирдсон арьсанд бактерийн эсрэг тос түрхэнэ. Яаралтай эмнэлгийн тусламж авна.

Физик химийн шинж чанар:

- **Гадаад төлөв байдал:** Шингэн.
- **Үнэр:** Ароматик. Бензинтай төстэй, хааяа тааламжтай.(Хүчтэй).
- **Амт:** Боломжгүй.
- **Өнгө:** Тунгалаг өнгөгүй. Гэрэлд өнгөгүйгээс шар өнгөтэй болно.
- **Харьцангуй нягт:** 15°C-т 0.8787 (Ус = 1)
- **pH (1% уусмал/ус):** боломжгүй.
- **Хайлах температур:** 5.5°C (41.9°F)
- **Буцлах температур:** 80.1°C (176.2°F)
- **Критик температур:** 288.9°C (552°F)
- **Уурын даралт:** 10 кПа (20°C-т)
- **Уурын нягт:** 2.8 (Агаар = 1)
- **Үнэртэх босго:** 4.68 ppm
- **Ус/тос Нэр.коэф:** энэ бодис нь тосонд илүү их уусна. $\text{Log}(\text{тос/ус})=2.1$
- **Дисперсийн шинж чанар:** Усанд, метанол, диэтилийн эфир, ацетонд уусах чанарыг үзэж болно.
- **Уусах чанар:** Спирт, хлороформ, нүүрстөрөгч дисульфидын тоснууд, нүүрстөрөгчийн тетрахлорид, мөсөн цууны хүчил, диэтилийн эфир, ацетон зэрэг бодистой холилдоно. Хүйтэн усанд маш бага уусна.
- **Тогтвортой чанар:** Тогтвортой.

Хамт хадгалахад нийцгүй бодисууд: Исэлдүүлэгч, хүчил.

Зайлсхийх нөхцлүүд: Хамт хадгалахад нийцгүй бодисууд, халаалт, галын эх үүсвэр.

Идэмхий шинж чанар: Шилэнд идэмхий шинж чанар үзүүлэхгүй.

Урвалд орох чадварын онцгой санамж: Бензолын уур+ хлор+гэрэл нь дэлбэрнэ. Пентафторт бром, хлор, трифторт хлор, диборан, азотын хүчил, нитрил перхлорат, шингэн хүчилтөрөгч, озон, перхлорат мөнгө зэрэг бодистой тэсэрч урвалд орно. Бензол+ пентафтор ба метаоксид (пентафторт арсени ба калийн метаоксид) хольц нь трихлор трифтор этаны орчинд дэлбэрнэ. Нитрил перхлорат нь бензинтэй бага зэрэг тэсэрч оч үүсгэнэ. Перманганатын хүчлийн уусмал (Ангидрид, диманганы гептаоксид) нь перманганат ба хүхрийн хүчилтэй харилцан үйлчилж, бензол нэмэхэд тэсэрч урвалд орно. Переоксо ди хүхрийн хүчил нь маш хүчтэй исэлдүүлэгч бөгөөд бензолтой хамаагүй холивол тэсрэлт үүсгэнэ. Переоксимонохүхрийн хүчил ба бензолын хольц нь тэсэрнэ.

Галын аюул: Шатамхай.

Гал авалцах температур: 497.78°C (928°F)

Оч үүсгэх температур: Битүү тигель: -11.1°C (12°F). (Setaflash)

Шатах хязгаар: Доод: 1.2% Дээд: 7.8%

Шаталтын бүтээгдэхүүн: Нүүрстөрөгчийн оксидууд (CO, CO₂).

Галын аюул учруулах бодисууд: Ил задгай оч, дөл, халаалтын орчинд шаталт ихтэй. Исэлдүүлэгч бодисын орчинд дөлнөөс дөл авалцана. Цохилтоор дөл үүсгэхгүй.

Дэлбэрэх аюул учруулах бодисууд: Механик цохилтоор дэлбэрэхгүй. Исэлдүүлэгч бодис хүчлийн орчинд тэсэрнэ.

Гал унтраах заавар: Ус шүршигч, спиртэн хөөс, манан хэрэглэнэ.

Галын аюулын онцгой санамж: Шингэн ба уур нь туйлын шатамхай Иодын гептафторидын хийтэй урвалд орно. Диоксигенил тетрафторт борат нь маш хүчтэй исэлдүүлэгч юм. Энэ бодисоос багахан хэмжээтэйг авч бага хэмжээний бензолын дээжинд нэмж хийвэл тасалгааны температурт гал авалцана. Мөн натрийн переоксидтай түүнчлэн нунтаг хромын ангидридтай урвалд орж гал авалцана. H₂+ Рэней Ni (210°C-ээс дээш) мөн трифторт бромтой улайсаж эрчимтэй урвалд орно.

Дэлбэрэх аюулын онцгой санамж: Бензолын уур+хлор+гэрэл нь дэлбэрнэ. Пентафторт бром, хлор, трифторт хлор, диборан, азотын хүчил, нитрил перхлорат, шингэн хүчилтөрөгч, озон, перхлорат мөнгө зэрэг бодистой тэсэрч урвалд орно. Бензол+ пентафтор ба метаоксид (пентафторт арсени ба калийн метаоксид) хольц нь трихлор трифтор этаны орчинд дэлбэрнэ. Нитрил перхлорат нь бензинтэй бага зэрэг тэсэрч оч үүсгэнэ. Перманганатын хүчлийн уусмал (Ангидрид, диманганы гептаоксид) нь перманганат ба хүхрийн хүчилтэй харилцан үйлчилж, бензол нэмэхэд тэсэрч урвалд орно. Переоксо ди хүхрийн хүчил нь маш хүчтэй исэлдүүлэгч бөгөөд бензолтой хамаагүй холивол тэсрэлт үүсгэнэ.

Аюул гарсан тохиолдолд: Бага хэмжээний асгарсан бодисыг инертийн материалд шингээн авч зохих хаягдлын сав руу зайлуулна.

Их хэмжээгээр асгарсан үед: Шатамхай шингэн. Халаалт, шатах эх үүсвэрээс хол хадгална. Эрсдэлгүй бол асгаралтыг зогсооно. Хуурай шороо, элс, бусад шатдаггүй материалд шингээж авна. Асгарсан бодист хүрч болохгүй. Бохирын хоолой суваг, шуудуу руу орохоос сэргийлж, шаардлагатай бол далан босгоно. Бодисын тархалтын концентраци нь TLV-ийн түвшингээс их болохоос сэргийлж, ХАЛМ дахь TLV-г шалгаж орон нутгийн удирдлагатай зөвшилцөнө.

Хадгалах: Цоожтой хадгална. Халаалт, ноцох эх үүсвэр, шатамхай материалаас тусад нь хадгална. Бодист хэрэглэсэн бүх багаж хэрэгслийг тусад нь байрлуулна. Хий, утаа, уур, шүршсэн манангаар амьсгалж болохгүй. Залгиж болохгүй. Агааржуулагч хангалтгүй бол тохирох хамгаалалтын хошуувч маск зүүнэ. Хэрэв залгивал шууд эмчид очиж сав, шошгыг үзүүлнэ. Арьс, нүдэндээ хүргэж болохгүй. Хүчил ба исэлдүүлэгч гэх мэт хамт хадгалахад нийцгүй бодисуудад хүргэхээс зайлсхий. *Хадгалахдаа:* Тусгаарласан сэрүүн, агааржуулагч сайтай агуулахад хадгална. Хэрэглэх хүртлээ битүүмжилж, лацдаж хадгална. Оч, дөл гэх мэт бүх шатах эх үүсвэрээс тусад нь хадгална.

Лабораторийн хяналт: Агаарын тархалт нь зөвшөөрөгдөх нэрвэгдэлтийн хязгаарын түвшингээс бага байлгахгаар мөн агааржуулагч хангалтгүй үед инженерийн хяналт тогтооно. Нүд угаагч болон аюулгүйн шүршүүр байрлуулсан ажлын байранд бодистой ажиллана.

Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгсэл: Нүдний хамгаалалтын шил, лабораторийн халад, бээлий, хошуувч буюу сайн чанарын маск, комбинзон, гутал, хорсогч зэргийг өмсөж ажиллах.

Хог хаягдлыг устгах: Химийн хорт болон аюултай бодисын тухайн хуулийн 14 дүгээр зүйл, химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журмын 6 дугаар зүйл, хог хаягдлыг олон улсын болон орон нутгийн журам дүрмийн дагуу устгана.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдал: Богино ба урт хугацаанд биологийн доройтол үүсгэх боломжтой. Энэ бодис нь өөрөө биологийн доройтолд хор багатай.

Тээвэрлэх:

Тээвэрлэх нэр: Benzene

UNNA: 1114

Аюулын ангилал: 3: Шатамхай бодис

Ачих ангилал: II

Тээвэрлэлтийн тусгай ангилал: Боломжгүй.

3.1.4 ПЕТРОЛЕЙНЫ ЭФИР

Бүтээгдэхүүний танилцуулга

- **Олон улсын нэршил:** Petroleum ether
- **Ижил төстэй нэршил:** Ligroine
- **Cas №:** 8032-32-4
- **Молекул масс:** боломжгүй.
- **Химийн томъёо:** боломжгүй.
- **Хэрэглээ:** Хамгийн хөнгөн, ууршимтгай учир лабораторийн уусгагч болгон хэрэглэнэ.

Найрлагын талаарх мэдээлэл:

Химийн найрлага	Химийн Cas дугаар	Хувь, %	Хор аюултай эсэх
Петролейны эфир	8032-32-4	100%	хортой

Хор аюулын талаарх мэдээлэл:

Хор аюулын шошго-АНХААРУУЛАХ ТЭМДЭГ



1. Шатамхай.
хортой.



2. Цочроогч



3. Хортой.



4. Байгаль орчинд

- ❖ **Эрүүл мэндэд нөлөөлөх зэрэглэл:** 2- Хортой.
- ❖ **Гал авалцах зэрэглэл:** 4- Маш шатамхай.
- ❖ **Урвалд орох зэрэглэл:** 0-Тогтвортой
- ❖ **Хүрэлцэх зэрэглэл:** 1-сул
- ❖ **Агуулахад хадгалах өнгөний код:** Улаан.

4	ГАЛЫН АЮУЛ
2	ЭРҮҮЛ МЭНД
0	УРВАЛД ОРОХ ЧАДВАР
	ТУСГАЙ ТЭМДЭГЛЭГЭЭ



Нэвтрэх арга замууд: Нүдэнд хүрэх. Арьсанд шингэх. Амьсгалах. Залгих.

Хүнд үзүүлэх архаг нөлөө: Хоруу чанар: Хорны идэвхжих ангилал боломжтой. Энэ бодис нь арьс, нүд, төв мэдрэлийн системд хортой.

Хүнд үзүүлэх бусад хортой нөлөө: Залгих, амьсгалахад аюултай. Арьс цочроох, амьсгалахад аюултай.

Эрүүл мэндийн хурц нөлөө: Залгих, амьсгалах, нүдэнд хүрэхэд аюултай. Арьсанд хүрэхэд цочроох, нэвтрэх аюул багатай. Нүд үрэвсэлснээс улайж, ус гүйн загатнана.

Эрүүл мэндийн архаг нөлөө: Энэ бодис нь арьс, нүд, төв мэдрэлийн системд хортой. Удаан хугацаагаар болон давтан өртвөл тухайн эрхтнийг гэмтээнэ.

Нэрвэгдсэн үед үзүүлэх анхны тусламж:

Амьсгалах тохиолдолд: Цэвэр агаарт гарах, хэрвээ амьсгалахгүй байгаа бол хиймэл амьсгал хийж эмчээс яаралтай зөвлөгөө ав.

Хэт ихээр амьсгалах тохиолдолд: Хэт ихээр амьсгалбал хурдан цэвэр агаарт гаргаж, зах, зангиа, бүс гэх мэт бариу хувцсыг тайлна. Хэрэв амьсгалахад хүнд байвал хүчилтөрөгч өгнө. Амьсгалахгүй бол амаараа хиймэл амьсгаа хийнэ. Эмнэлгийн тусламж авна.

Залгих тохиолдолд: Албадан бөөлжүүлэхгүй байх, ухаан алдсан хүнд амаар нь ямар нэг зүйл өгөхгүй байх. Зах,

зангиа, бүс гэх мэт бариу хувцсыг тайлна. Хэрэв амьсгалахгүй бол хиймэл амьсгаа хийнэ. Хэрэв их хэмжээгээр залгивал эмчид үзүүлнэ.

Нүдэнд орсон тохиолдолд: Нүдэнд орсон тохиолдолд минутын дотор их хэмжээний усаар зовхины дээд болон доод талыг сөхөж угаана. Эмнэлгийн тусламж авах.

Арьсанд хүрэлцэх үед: Арьсанд хүрсэн бол их хэмжээний усаар угаана. Цочирсон арьсанд тос түрхэнэ. Бохирдсон гутал, хувцсыг тайлж, угаана. Цочрол ихэсвэл эмнэлгийн тусламж авах.

Физик химийн шинж чанар:

- **Гадаад төлөв байдал:** Шингэн.
- **Үнэр:** Сул үнэртэй.
- **Амт:** боломжгүй.
- **Өнгө:** өнгөгүй, тунгалаг.
- **Харьцангуй нягт:** 0.7 ($U_c=1$) pH (1% уусмал/ус): боломжгүй.
- **Хайлах температур:** боломжгүй.
- **Буцлах температур:** 60°C (140°F)
- **Критик температур:** мэдээлэл байхгүй.
- **Уурын даралт:** боломжгүй.
- **Уурын нягт:** 3.9 (Агаар = 1)
- **Үнэртэх босго:** боломжгүй.
- **Ус/тос. Нэр.коэф:** боломжгүй.
- **Ионжилт (Усанд):** боломжгүй.
- **Дисперсийн шинж чанар:** боломжгүй.
- **Уусах чанар:** Хүйтэн усанд уусахгүй.
- **Тогтвортой чанар:** Тогтвортой.
- **Галын аюул:** Шатамхай.
- **Тэсрэх аюул:** Тэсрэх аюулгүй бодис.
- **Өөрөө гал авалцах температур:** 288°C (550.4°F)
- **Оч үүсгэх температур:** Битүү тигль : -18°C (0°F)-ээс бага.
- **Шатах хязгаар:** Доод: 1.1 % Дээд: 5.9 %

Галын аюул учруулах бодисууд: Ил задгай гал, оч, дөлний орчинд туйлын шатамхай.

Дэлбэрэх аюул учруулах бодисууд: Механик цохилтын орчинд дэлбэрэх эрсдэл: боломжгүй. Статик орчинд дэлбэрэх эрсдэл: боломжгүй.

Гал унтраах заавар: Бага хэмжээний гал: химийн хуурай нунтаг хэрэглэнэ. Их хэмжээний гал: ус шүршигч, спиртэн хөөс, манан хэрэглэнэ.

Хадгалах: Тусгаарласан, баталгаат орчинд хадгална. Хэрэглэх хүртлээ битүүмжилж, лацдаж, сэрүүн, агааржуулагч сайтай орчинд хадгална. Оч, дөл гэх мэт бүх шатах эх үүсвэрээс тусад нь хадгална. Халаалт, ноцох эх үүсвэр, шатамхай материалаас тусад нь хадгална. Бодист хэрэглэсэн бүх багаж хэрэгслийг тусад нь байрлуулна

Инженерийн хяналт: Агаарын тархалт нь зөвшөөрөгдөх нэрвэгдэлтийн хязгаарын түвшингээс бага байлгахаар мөн агааржуулагч хангалтгүй үед инженерийн хяналт тогтооно. Нүд угаагч болон аюулгүйн шүршүүр байрлуулсан ажлын байранд бодистой ажиллана.

Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгсэл: Нүдний хамгаалалтын шил, лабораторийн халад, бээлий, хошуувч буюу сайн чанарын маск, комбинзон, гутал, хормогч зэргийг өмсөж ажиллах.

Хог хаягдлыг устгах: Химийн хорт болон аюултай бодисын тухайн хуулийн 14 дүгээр зүйл, химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журмын 6 дугаар зүйл, хог хаягдлыг олон улсын болон орон нутгийн журам дүрмийн дагуу устгана.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдал: Богино хугацаанд биологийн доройтол үүсгэхгүй. Гэвч урт хугацааны туршид биологийн доройтол үүсгэж болно. Энэ бодис нь биологийн доройтлын хувьд хор багатай.

Тээвэрлэх:

Тээвэрлэх нэр: Petroleum distillate, n.o.s. (Ligroin)

UNNA: UN 1268

Аюулын ангилал: Ангилал 3: Шатамхай шингэн

Ачих ангилал: II

Тээвэрлэлтийн тусгай заалт: байхгүй.

**ДӨРӨВ. ЛАБОРАТОРИД АШИГЛАЖ БУЙ ХИМИЙН БОДИСЫН
АШИГЛАХ ХАДГАЛАХ АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААНЫ ЗААВАРЧИЛГАА**

4.1 Химийн болзошгүй ослоос урьдчилан сэргийлэх, ослын үед ажиллах СХЗГ-ын ажилтнууд дараах аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг дагаж мөрдөнө. Үүнд:

- 4.1.1 Лабораторид шалгалт тохируулга, судалгааны ажил хийхийн өмнө хөдөлмөр хамгааллын хувцас тусгай хамгаалах хэрэгслийг бүрэн гүйцэт өмссөн байна. (ажлын хувцас, маск, бээлий, нүдний шил г.м)
- 4.1.2 Ашиглаж буй химийн бодисын аюулын шинж чанарыг анхааруулсан анхааруулах тэмдэг, шошго, аюулын тухай тэмдэглэгээг ажлын байранд харагдахуйц байрлалд байршуулсан байна.
- 4.1.3 Лабораторид эмх цэгцтэй, цэвэр нямбай ажиллана.
- 4.1.4 Химийн бодисууд нь халуун дулаанд задралд орж хүчилтөрөгч ялгаруулан шууд гал гарах аюултай тул сэрүүн, хуурай нөхцөлд хадгалж ашиглана. Хөлдөөж болохгүй.
- 4.1.5 Хүчил, шүлт дэгдэмхий бодистой харьцахдаа заавал татах шүүгээний дор ажиллана.
- 4.1.6 Хүчлийн сулруулсан уусмал бэлтгэхдээ хүчил дээр усыг хийж болохгүй. Усан дээр хүчлээ бага багаар хийнэ.
- 4.1.7 Бэлтгэж найруулсан уусмал бүрт химийн бодисын нэр, уусмалын концентраци зэргийг бичсэн байна.

ТАВ. ХИМИЙН БОДИС АЛДАГДСАН ҮЕД АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

- 5.1 Нягтын эталоны лабораторид химийн бодис асгарсан үед лабораторийн ажилтан Safety box дахь хувцас хэрэглэлийг яаралтай өмсөнө.
- Асгарсан химийн бодисыг шингээгч олгой ашиглан урсахаас хамгаалж, элс болон модны үртэс цацна.
 - Үртсэнд шинэсэн химийн бодисыг зориулалтын шингээгч даавуунд боож авна.
 - Шингээгч даавуунд боож авсан химийн бодисыг тусгай зориулалтын уутанд хийж битүүмжилнэ.





ЗУРГАА. ХИМИЙН БОДИСЫН ХОРЫГ СААРМАГЖУУЛАХ

№	Нэр төрөл	Саармагжуулах аргаас
1	Хүхрийн хүчил	Ажлын байр, тээврийн хэрэгсэл дотор ачих, буулгах ажлын үед савыг нь гэмтээж асгах, тохиолдолд асгасан хүчил дээр нунтаг шохой, эсвэл кальцжуулсан сод хийж шингээж цэвэрлэнэ. Асгарсан тохиолдолд усаар сулруулж дараа нь нунтаг шохойгоор саармагжуулна. Асгарсан хүхрийн хүчлийг элс буюу үнсээр хучиж, дараа нь элс, үнстэй холилдсон хүчлийг идэмхий натри буюу каустик содын уусмалаар саармагжуулна.
2	Хүчил, шүлт	Хүчил эсвэл шүлтний эргэлтийн сав, шил савыг цэвэрлэхдээ 4-5%-ийн каустик содны уусмалаар угааж дараа нь цэвэр усаар угаана.
3	Давсны хүчил	Асгарсан давсны хүчлийг содоор саармагжуулж, дараа нь үртэс элсэнд шингээж цэвэрлэнэ.
4	Шүлт	Асгарсан шингэн шүлтийг усаар сулруулна.
5	Азотын хүчил	Асгарсан тохиолдолд: Аммиакийн уусмал, эсвэл сод, шохойн уусмал, шингэн савангаар саармагжуулна.

ДОЛОО. ХИМИЙН БОДИС АЛДАГДСАН ОСЛЫН ҮЕД АЖИЛЛАХ АЖИЛТНУУДЫН АЖЛЫН ЧИГ ҮҮРЭГ

№	Оролцох байдал	Хариуцах албан тушаал	Ослын үед гүйцэтгэх үүрэг хариуцлага
1	Ахлагч	Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн дарга	Ослын үед гишүүдийг томилж, шуурхай удирдлагаар хангаж, мэргэжлийн байгууллагын ажилтан иртэл шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллана. Ажиллагсад мэдээллийг шуурхай хүргэж, ослын шалтгааныг тодорхойлж, дахин гарахаас сэргийлнэ.
3	Гишүүн	СХЗГ-ын Нягтын эталоны	Ослын үед зохистой арга хэмжээг цаг алдалгүй авах. Химийн ослын үед

		лабораторийн ажилтан	холбогдох албан тушаалтнуудад яаралтай мэдээлэх, химийн бодисыг саармагжуулах арга хэмжээ авах. Химийн ослыг зогсоох ажиллагаанд оролцож, ажиллах хүн хүчийг бүрдүүлнэ. Ослын үед онцгой байдал, түргэн тусламж зэрэг мэргэжлийн байгуулагуудад мэдэгдэж дуудлага өгнө.
3	Гишүүн	СХЗГ-ын Нягтын эталоны лабораторийн ажилтны үүргийг орлон гүйцэтгэх	СХЗГ-ын Нягтын эталоны лабораторийн ажилтантай хамт болон түүний эзгүйд хариуцах чиг үүргийг орлон гүйцэтгэнэ.
4	Гишүүн	СХЗГ-ын Нягтын эталоны лаборатори хариуцсан ахлах мэргэжитэн	СХЗГ-ын Нягтын эталоны лабораторийн болзошгүй ослын үед шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж, лабораторийг удирдлагаар хангаж ажиллах
5	Гишүүн	Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн менежментийн тогтолцоо ахиуцсан ахлах мэргэжилтэн	СХЗГ-ын Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн даргын хамт болон эзгүйд лабораторийн болзошгүй ослын үед гишүүдийг томилж, шуурхай удирдлагаар хангаж, мэргэжлийн байгууллагын ажилтан иртэл шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллахад дэмжлэг үзүүлж ажиллах
6	Гишүүн	СХЗГ-ын ТГ-ын аж ахуй хариуцсан инженер техникийн ажилтан	Химийн болзошгүй ослын үед ажиллах ажлыг зохион байгуулахад СХЗГ-т ажиллах барилга байгууламжид нэвтрэх, ослын үед шаардлагатай туслах хэрэгслээр (жишээлбэл, байр, ус, цахилгаан, сан техник, туслах багаж хэрэгсэл) хангах, дэмжлэг үзүүлэх

НАЙМ. ОСЛЫН ҮЕД АШИГЛАХ БАГАЖ, ХЭРЭГСЛҮҮД

8.1 Химийн бодистой харьцаж ажиллах СХЗГ-ын Нягтын эталоны лабораторийн ажилтны өмсөх хувцас, хэрэглэл, ослын үед ашиглах шаардлагатай иж бүрдэл (safety box)-ийн хэрэгслүүдийг хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт

№	Хувцас, тусгай хамгаалах хэрэгслийн жагсаалт	Тоо хэмжээ, ширхэгээр	Нөөцөнд байгаа эсэх
1	Комбизон	2	-
2	Тусгай зориулалтын хошуувч (Маск)	1	-
3	Нүдний шил	1	-
4	Бээлий	1	-
5	Шингээгч алчуур	3	-
6	Шингээгч олгой /тусгаарлагч/	2	-

7	Хогийн шүүр хутгуур	1	-
8	Хаягдлыг хийх, зориулалтын уут	2	-
9	Элс	-	-
10	Иж бүрдлийн хайрцаг	1	-

БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ



БАТЛАВ.
СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН

ДАРГА

Б.БИЛГҮҮН

**СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН ГАМШГААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ,
ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ 2021-2022 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

.... он ... сар ... өдөр

№	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Шалгуур үзүүлэлт, хүрэх үр дүн	Хугацаа	Хариуцах нэгж/ албан тушаалтан	Хамтран хэрэгжүүл эх	Төсөв/ Санхүүжи лт
Нэг. Гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгааны чиглэлээр						
1	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг тодотгох нэгдсэн дадлага сургуулилт зохион байгуулах	85 албан хаагч	X сар	Мэргэжлийн анги, Захиргаа, удирдлагын газар		

2	Ажилтан, албан хаагчдад гамшгийн бэлэн байдлын талаар сургалт зохион байгуулах	85 албан хаагч	2021.11.01-2021.11.15	Захиргаа, удирдлагын газар		
3	Засгийн газрын 339 дүгээр тогтоолыг хэрэгжүүлэх	Тогтоолын хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Жил бүрийн 3 дугаар сарын 4 дэх долоо хоног Пүрэв гараг	Захиргаа, удирдлагын газар	Нэгжүүд	
4						
Хоёр. Эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр						
1	Галын хорны хүрэлцээний тооцоо судалгаа гаргаж, нэмж байршуулах					
2	Мэргэжлийн ангийг нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах					
Гурав. Гамшгаас хамгаалах нөөц бүрдүүлэх чиглэлээр						
1	Гамшгийн үед шаардлагатай нөөц бүрдүүлэх					
2	Гамшгийн үед нүүлгэн шилжүүлэх зураглал хийх					
Дөрөв. Гамшигтай тэмцэх чадавхыг сайжруулах, бэлэн байдлыг хангах чиглэлээр						
1	Хүн нэг бүрийн үүргэвч бүрдүүлэх	Мэргэжлийн анги нэг бүр үүргэвч, аранзтай болсон байна.	2022.05 сар	Санхүүгийн хэлтэс	-	
2	Дүүргийн Онцгой байдлын байгууллагатай хамтран ажиллах, зөвлөгөө, дэмжлэг авах					
3	Химийн бодисын хор аюулаас хамгаалах талаар сургалт авах	Химийн бодис ашигладаг, хадгалдаг лабораторийн албан	2022.01.01-2022.07.02	Тамгын газар	ХЗХ ХХШБГ-ын ШТА ҮМСХГ	1 хүний 50,000 төг

		хаагчдад				
--	--	----------	--	--	--	--

Нэг. Газар хөдлөлтийн гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ :

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Шаардлагатай хөрөнгө	Хариуцах албан тушаалтан
1	Мэргэжлийн ангийн бэлтгэл бэлэн байдлыг дээшлүүлэх	2021 оны IV улирал	-	Мэргэжлийн анги
2	Холбоо, зарлан мэдээлэл явуулах техник хэрэгслийг бэлтгэх	2021 оны IV улирал	30,000-50,000 төг	Мэргэжлийн анги
3	Байгууллагын хэмжээнд гамшгийн үеийн зарлан мэдээлэл явуулах	Тохиолдол гарсан даруйд	-	Мэргэжлийн анги
4	I байрны ойролцоо аюулгүй талбайг томилгоожуулж, тэмдэгжүүлэх	2021 оны IV улирал	20,000	Мэргэжлийн анги
5	Ажилтан, албан хаагчдыг тогтоосон дохиогоор ажиллах дадлага эзэмшүүлэх	2022 оны I улирал	-	Мэргэжлийн анги
6	Байгууллагын хэмжээнд гамшгаас хамгаалах сургалт зохион байгуулах	2022 оны I улирал	-	Мэргэжлийн анги
7	Мэргэжлийн ангийн гамшгаас хамгаалах сургалт зохион байгуулах	2022 оны I улирал	-	Мэргэжлийн анги
8	Ажилтан, албан хаагчдад гамшгаас хамгаалах сургалт зохион байгуулах	2022 оны I улирал	-	Мэргэжлийн анги
9	Удирдлага, мэргэжлийн анги, ажиллагсдыг нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах	2022 оны II улирал	250,000x5=1,250,000	Мэргэжлийн анги

	хаагчдад гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээлэл хүргэх /ажлын цагаар/																			зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан
3	Мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнд зарлан мэдээлэл хүргэх, /ажлын болон ажлын бус цагаар/	Ц+1 цаг	←	Өд	→															Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан
4	Тусгай зориулалтын техник, багаж хэрэгслийг үүрэг гүйцэтгэхэд бэлтгэх	Ч+45	←		→															1. Хангалт хариуцсан ажилтан. 2. Аюулгүй ажиллагааны бүлэг
5	Боломжтой бүх аргаар ард иргэдэд зарлан мэдээлэл хүргэх	Ч+30 -аас	←		→															1. Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан. 2. Мэргэжлийн анги
6	Мэдээлэл Шуурхай Удирдлагын Төв, Нийслэлийн Шуурхай Мэдээллийн Төв, бусад мэргэжлийн байгууллагуудаас	Ч+30 -аас		←	→															Захиргаа, удирдлагын газрын дарга

	гамшгийн цагийн байдлын талаар мэдээ мэдээлэл авах																				
7	Ажилтан албан хаагчдад зарлан мэдээллийг хүргэж газрын байр, орчноос гаргах арга хэмжээ авах	Ч+15																			1. Захиргаа, удирдлагын газрын дарга 2. Мэргэжлийн анги
8	Мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг тогтоосон газарт цуглуулах, бүртгэх	Ч+45	өд ш	өр нө																	1. Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан. 2. Мэргэжлийн анги
9	Мэргэжлийн ангийг гамшгийн үеийн үүрэгт ажилд нь оруулах	Ч+45 - аас																			Мэргэжлийн ангийн дарга

Бусад төрлийн аюулт үзэгдэл, гамшиг, ослын үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

- Гал түймэр
- Үер
- Хүн, малын гоц халдварт өвчин
- Хүчтэй цасан болон шороон шуурга
-

- АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСЛЫН ҮЕД ЗАРЛАН МЭДЭЭЛЭХ ДОХИО ДАМЖУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээлэл хүргэх албан тушаалтан /нэр, утасны дугаар/	Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээлэл хүргэх хүрээ	Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээлэл хүргэх техник хэрэгсэл /серень, шүгэл, хонх гэх мэт/	Аюулгүй гарцын хуваарь	Аюулгүйн гарцыг хариуцах албан тушаалтан /нэр, утасны дугаар/
1	ХЗХ-ийн дарга Х.Дамбасүрэн /холбоо, зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан	3 давхарт	Хонх /тасралтгүй 1 минут орчим дуугаргах/	3 давхарт ажиллагсдыг зүүн талын шатаар уруудуулан төв хаалгаар гаргах	Ц.Бурмаа /Анхны тусламжийн бүлэг/
2	Б.Эрхүү /Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг/	2 давхарт	Шүгэл	2 давхарт ажиллагсдыг гол шатаар уруудуулан төв хаалгаар гаргах	Д.Баярсайхан /Тамгын газрын Байр ашиглалтын инженер/
3	Х.Баттөр /Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг/ /Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг/	1 давхар	Шүгэл	1 давхарт ажиллагсад төв хаалгаар	Э.Лувсандорж /Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг/ /Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг/

АЮУЛГҮЙ ЦЭГТ ЦУГЛАРАХ, НҮҮН ШИЛЖИХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Байгууллагын	Талбайн	Бүртгэл явуулах	Аюулгүй талбайд	Бүртгэлийн	Тайлбар
---	--------------	---------	-----------------	-----------------	------------	---------

	дэргэдэх аюулгүй талбай	хэмжээ	албан тушаалтан /нэр, утасны дугаар/	байрших ажилтнууд	нэгдсэн мэдээ гаргах албан тушаалтан /нэр, утасны дугаар/	
1	СХЗГ-ын I байрны урд байрлах аюулгүйн цэг.	30 м2	Д.Баярсайхан /ТГ-ын байр ашиглалтын инженер/	СХЗГ-ын I байрны нийт албан хаагчид	Д.Баярсайхан /ТГ-ын байр ашиглалтын инженер/ Утас: 99052735	

ГАМШГИЙН ҮЕД БАЙГУУЛЛАГЫН АЖИЛТАН, АЛБАН ХААГЧ, ЭД ХӨРӨНГИЙГ ТҮР БАЙРАНД НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын төрөл	Бүлгийн нэр	Хүний тоо	Техник хэрэгслийн тоо, улсын дугаар, марк	Хариуцах албан тушаалтан, утасны дугаар, гэрийн хаяг	Нүүлгэн шилжүүлэх хүн ам, эд хөрөнгө,	Тайлбар
Газар хөдлөлт	Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг	1. Б.Эрхүү /ТГ-ын Эрх зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн/ 2. Х.Баттөр /ХЗХ-ийн ЦЭЛ-ийн ажилтан/ 3. Э.Лувсандорж /ХЗХ-ийн ДЭЛ-ийн ажилтан/ 4. Б.Батзориг /СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн/ 5. Н.Батжаргал /СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн/ 6. Д.Төрмөнх	1. Mitsubishi Delica 5393 УНЧ 2. УАЗ Фургон. 1592 УНР 3. УАЗ Фургон. 1297 УНЭ	1. Д.Энхбат. УБ, БЗД, Цайз 16-24-254. 2. н.Түвшинбаяр. УБ, БЗД, - хороо, 49-744-83. 3. П.Баттэнгис. УБ, БГД, 23 хороо, 9-215.	1. Ажилтан, албан хаагчид 2. Эталон тоног төхөөрөмж 3. Газрын Тамга, Тэмдэг	
Үер усны аюул						

		/СТҮБГ-ийн мэргэжилтэн/ 7. 3.Мөнхбат /СБТДАГ-ын Ахлах мэргэжилтэн/ 8. С.Энхжаргал /СБТДАГ- ын мэргэжилтэн/				
Химийн хорт бодис алдагдах	Аюулгүй ажиллагаа -ны бүлэг	1. Д.Дамбасүрэн /Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн дарга/ 2. Б.Отгонцэцэг /СХЗГ-ын Нягтын эталоны лабораторийн ажилтан/				

НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, ТҮР БАЙРНЫ УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Үйл ажиллагаа	Хариуцах албан тушаалтан	Ашиглах багаж, техник хэрэгсэл	Хугацаа	Дэмжлэг үзүүлэх Ажилтан
1	II байр. Сонгинохайрхан дүүргийн 18-р хороонд байрлах Стандарт хэмжил зүйн газрын 2-р байрлуу нүүлгэнэ.	1. Мэргэжлийн ангийн удирдлага 2. Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг	1. Mitsubishi Delica 5393 УНЧ 2. УАЗ Фургон. 1592 УНР 3. УАЗ Фургон. 1297 УНЭ	2-3 цаг	- Анхны тусламжийн бүлэг - Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг - Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
2	III байр. СХЗГ-ын 3-р байр, Хан-Уул дүүрэг 3-р хороонд байрлах Стандарт хэмжил зүйн газрын 3-р байрлуу нүүлгэнэ.				

СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗРЫН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХАВСРАЛТ

Товъёог:

1. Тушаал, шийдвэр, дүрэм, журмын хэсэг
2. Гамшгаас хамгаалах удирдлага, зохион байгуулалтын хэсэг
3. Гамшиг, ослын үеийн зарлан мэдээллийн хэсэг
4. Хүч хэрэгсэл, нөөцийн судалгаа
5. Ажлын болон план зураглал

Нэг. Тушаал, шийдвэр, дүрэм, журам

/Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын тушаал/

Гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги байгуулах тухай

Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.2.3 дахь заалт, Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.2, 17.2.4 дэх заалт, Монгол Улсын Шадар сайдын 2017 оны 75 дугаар тушаалыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь :

1. Стандарт, хэмжил зүйн газрын хэвийн үйл ажиллагааг хангах, аюулт үзэгдэл, ослоос урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагааг зохион байгуулах үүрэг бүхий гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг нэгдүгээр, ажлын хувцас, багаж хэрэгслийн жагсаалтыг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд сургаж дадлагажуулах, бэлтгэл бэлэн байдлыг хангах, мэргэжлийн ангид хөтлөгдөх баримт бичгүүдийг тухай бүр шинэчилж байхыг гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги /Д.ДарьСүхбаатар/-д даалгасугай.

3. Гамшгаас хамгаалах хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.2 дахь хэсэгт заасны дагуу гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээний зардлыг төлөвлөх, зориулалтын дагуу зарцуулах, мэргэжлийн ангид шаардлагатай хөрөнгийг шийдвэрлэж, ажиллах нөхцөлөөр хангахыг Санхүүгийн хэлтэс /...../-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА

Б.БИЛГҮҮН

Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын
2021 оны дугаарсарын-ний
өдрийндугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралт

Стандарт, хэмжил зүйн газрын гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүн

	Томилгоожсон	Албан тушаал	Чиг үүрэг
1	Мэргэжлийн ангийн дарга бөгөөд гамшгийн үеийн удирдлагын байрны дарга	Дэд дарга - 1	<ul style="list-style-type: none">- Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол үүссэн үед Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллага болон мэргэжлийн байгууллагад шуурхай мэдэгдэх- Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын үед эрэн хайх, аврах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажлыг удирдах- Мэргэжлийн ангийг гамшигтай тэмцэх зориулалтын автомашин, техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах ажлыг байгууллагын төсөвт тусгаж шийдвэрлэх арга хэмжээг авах- Эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажилд оролцож байгаа албан тушаалтан, иргэнд зааварчилгаа өгөх, хууль ёсны шаардлага тавих, түүнийг биелүүлэхийг шаардах- Мэргэжлийн ангийн бүтэц, бүрэлдэхүүнийг гүйцэтгэх үүргийг тодотгох, байгууллагын нөөц бүрдүүлэх- Ажилтан, албан хаагчдыг гамшгийн аюулаас хамгаалах арга дадалд сургах, аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын үед удирдлагаар хангаж ажиллах- Мэргэжлийн ангийн гамшгаас хамгаалах бэлэн байдал, сэтгэл зүйн бэлтгэл, хэсэг, бүлгүүдийн харилцан шуурхай ажиллах чадварыг нэмэгдүүлэх, аврах багаж, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтад хяналт тавих, илэрсэн зөрчлийг арилгах арга хэмжээ авах

			<ul style="list-style-type: none"> - Нутгийн захиргааны болон онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн байгууллагатай харилцан ажиллагааг зохион байгуулах
2	Орлогч бөгөөд сургалт, сурталчилгаа хариуцсан ажилтан	Дэд дарга - 2	<ul style="list-style-type: none"> - Ажилтан, албан хаагчдад гамшгаас хамгаалах сургалт зохион байгуулах, дадлага сургууль хийх - Гамшгаас хамгаалах дайчилгаагаар ажиллах хүн, техникийн судалгаа гаргах, тодотгох, нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх - Ажилтан, албан хаагчдын гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадвар, дадлыг нэмэгдүүлэх, гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомжийг сурталчлах - Онцгой комиссын гаргасан шийдвэрийг өөрийн мэргэжлийн ангид хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах - Гамшгийн цагийн байдлыг үнэлж, шийдвэр гаргахад мэргэжлийн ангийн даргад дэмжлэг үзүүлэх, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах, хөрш байгууллага, мэргэжлийн ангитай харилцан ажиллагааг зохион байгуулах - Мэргэжлийн ангийг гамшгийн голомтод аврах ажиллагааг явуулахад удирдан зохион байгуулах, ажиллах нөхцлөөр хангах - Гамшгаас хамгаалах тухай хууль тогтоомж, дээд байгууллагын тушаал шийдвэр, албан даалгавар, сэрэмжлүүлгийг ажилтан, албан хаагчдад сурталчлах ажлыг зохион байгуулах
3	Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан	Захиргаа, удирдлагын газрын дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгийн голомтод хэв журам сахиулах, ажилтан, албан хаагчдыг нүүлгэн шилжүүлэх үед аюулгүй байдлыг хамгаалах, эмх замбараагүй байдлыг таслан зогсоох, хорио цээрийн дэглэм сахиулах, улсын онц чухал объектын харуул хамгаалалтыг зохион байгуулах - Гамшгийн голомтод хэв журам сахиулах, ажилтан, албан хаагчдын аюулгүй байдлыг хангах, эргүүл, постын үйл ажиллагаанд хяналт тавих - Хүчтэй үйлчилгээтэй хорт бодисын судалгааг гаргаж, бүртгэл хөтлөх - Гамшгаас хамгаалах дайчилгаа зарлан явуулах ажилд дэмжлэг үзүүлэх.
4	Холбоо, зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан	Хэмжил зүйн хүрээлэнгий	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх болон гамшгийн үеийн бүх төрлийн холбоо, зарлан мэдээллийг зохион байгуулах, мэргэжлийн ангийн даргад дэмжлэг үзүүлэх

		н дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Холбоо, зарлан мэдээллийн техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангаж, жилд 2 удаа төв, орон нутгийн онцгой байдлын газар, хэлтэст мэдэгдэх - Дээд шатны мэргэжлийн байгууллагад гамшгийн нөхцөл байдлын мэдээг дамжуулах, хүлээн авах, холбооны тасралтгүй ажиллагааг бүрдүүлэх - Ажилтан, албан хаагчид, иргэдэд гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах дадлага эзэмшүүлэх, гамшгийн аюулын тухай дохио, сэрэмжлүүлэх мэдээллийг хүргэх бүдүүвчийг боловсруулж, шалгаж байх.
5	Хангалт хариуцсан ажилтан	Санхүүгийн хэлтсийн дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшиг осол тохиолдсон үед хэрэглэх шаардлагатай бараа, материалын тоог гаргах, хангалтын төлөвлөгөө боловсруулах, мэргэжлийн ангийн даргыг мэргэжлийн зөвлөмжөөр хангах - Гамшгийн хор уршгийг арилгахад шаардагдах бараа, материалын нөөцийг бүрдүүлэх, зориулалтын дагуу зарцуулах, нөхөн сэлбэх - Бие бүрэлдэхүүний хамгаалах хэрэгсэл түүний ашиглалт, хадгалалтад хяналт тавих, үзлэг шалгалт, засвар үйлчилгээ хийх - Дайчилгаагаар ажиллахад шаардагдах аврах ажлын зориулалттай техник, багаж хэрэгслийн судалгааг мэргэжлийн ангийн орлогч даргад гаргаж өгөх - Аврах ажлын багаж хэрэгслийг засварлах, үүрэг гүйцэтгэх бэлэн байдлыг хангуулах, нүүлгэн шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах, гамшгийн голомтод ажиллагсдын эмнэлгийн хангалтыг зохион байгуулах.
6	Анхны тусламжийн бүлэг	СМЛСТ-ийн дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Гамшигт нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх, гэмтлийн зэрэглэлээр нь ялгах, болзошгүй хохирлоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах - Эм тариа, ороох боох материал, ариутгалын бодис, уусмал, багаж хэрэгслийг захиалах, хуваарилах, нөөц бүрдүүлэх - Ажилтан, албан хаагчдын цусны бүлгийг тодорхойлох, эрүүл ахуй, ариун цэврийн арга хэмжээг сахиулах - Ажилтан, албан хаагчдад анхны тусламж цаг алдалгүй үзүүлэх
7	Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг	ТГ-ын Байр ашиглалтын инженер	<ul style="list-style-type: none"> - Байгууллагын гамшгийн эрсдэл, эмзэг байдлын үнэлгээнд тусгагдсан эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авах - Гамшгийн үед мэргэжлийн ангийн даргыг хохирлын талаар мэдээллээр хангах, тогтвортой ажиллагааг хангах төлөвлөгөөг боловсруулах

			<ul style="list-style-type: none"> - Барилга, байгууламжийг сэргээн босгоход шаардлагатай хүн хүч, түүхий эд, тоног төхөөрөмжийн судалгааг гаргах, нөөц бүрдүүлэх, нөхөн сэлбэх ажлыг зохион байгуулах - Гамшгийн хохирлыг шуурхай үнэлэх, даргад илтгэх
8	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг	Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн дарга	<ul style="list-style-type: none"> - Ослын үед гишүүдийг томилж, шуурхай удирдлагаар хангаж, мэргэжлийн байгууллагын ажилтан иртэл шаардлагатай арга хэмжээг авч ажиллах - Ажиллагсдад ослын хор уршгийн талаарх мэдээллийг шуурхай хүргэж, ослын шалтгааныг тодорхойлж, дахин гарахаас сэргийлэх - Гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэх хугацааг тогтоох, мэргэжлийн ангийн аврагчдын амь нас, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг зохион байгуулах - Химийн хорт бодистой ажиллах үеийн аюулгүйн арга хэмжээний дүрмийг мөрдүүлэх, аврах ажиллагаа зөв явагдаж байгаа эсэхэд хяналт тавих
9	Гал унтраах бүлэг	ХЗХ-ийн НЭЛ-ийн ажилтан	<ul style="list-style-type: none"> - Ажилтан, албан хаагчдад болзошгүй эрсдлийн үед гал унтраах дадлага сургалтын ажлыг хийж гүйцэтгэх - Гал түймэр унтраах үйл ажиллагааны явцад тухайн гал түймрийн онцлог, нөхцөл байдлыг бие бүрэлдэхүүнд тасралтгүй мэдээлэх, унтрааж дууссан гал түймэр дээр ажилласан үйл ажиллагааныхаа тухай үнэлэлт, дүгнэлт өгөх - Гал түймэр унтраах үйл ажиллагаанд хэрэглэх хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, ашиглалтад хяналт тавих - Гал түймрийн хор уршиг цаашид гарч болзошгүй аюул эрсдлийн мэдээллийг танилцуулах - Ажилтан, албан хаагчдыг үймээн сандралд оруулахгүй байх арга хэмжээг авч, дотоодын болон бусад мэдээлэх хэрэгслийг ашиглах - Энэ ажилд бусад нэгжийн ажилтан, албан хаагчдыг татан оролцуулах - Эмнэлгийн яаралтай тусламж дуудаж, түүнийг хүрэлцэн ирэх хүртэл Анхны тусламжийн бүлэгтэй хамтран ажиллах - Аврагдсан хүмүүсийг байрлуулах газрыг урьдчилан тогтоох - Гал түймэр гарсан өрөө, тасалгаанд хүн байгаа мэдээллийг авсан үед шатаж байгаа болон утаанд автагдсан зэргэлдээх өрөө тасалгаа бүрт хайгуул хийх - Аюулгүй ажиллагааны дүрмийг чанд мөрдөх
10	Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг	ТГ-ын Эрх	<ul style="list-style-type: none"> - Нүүлгэн шилжүүлэлт явуулах шаардлага гарсан тохиолдолд

		зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн	ажилтан, албан хаагчдад нэн даруй зарлан мэдээлэх - Эхний ээлжинд аюулгүй бүс рүү эмэгтэйчүүд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтан, албан хаагчдыг шилжүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах - Төрийн үнэт зүйл (алт, валютын нөөц, банкны активууд, үнэт цаас, хэмжүүрийн эталон, үнэт металл болон чулууны нөөц, төрийн байгууллагуудын архив, тамга, тэмдэг, албан бичиг, шинжлэх ухааны онцгой чухал баримт бичгүүд, цахим тооцоолох системүүд, өгөгдлийн бааз г.м) шилжүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах
--	--	---	--

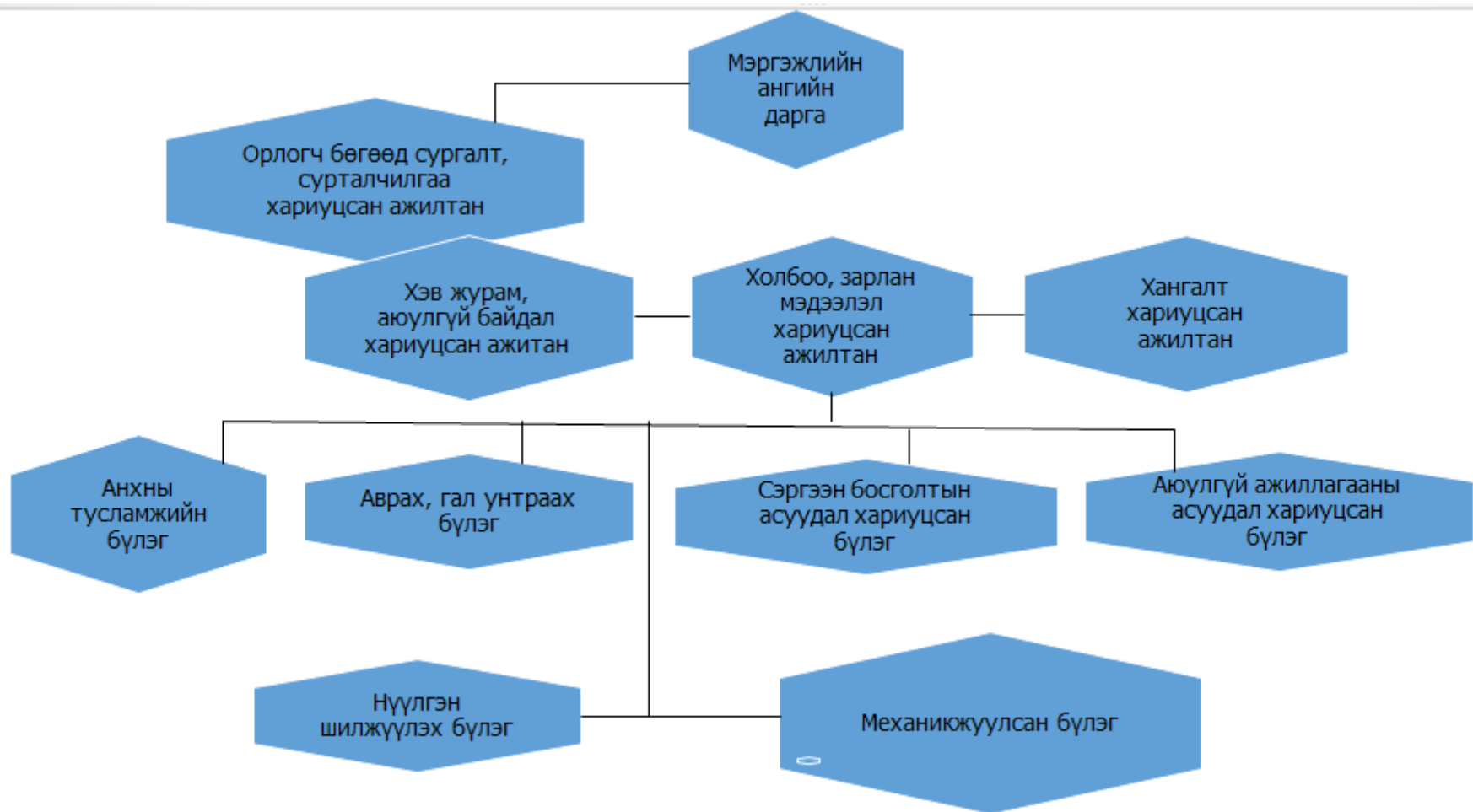
Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын
2021 оны дугаарсарын-ний
өдрийндугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын гамшгаас хамгаалах
мэргэжлийн ангийн ажлын хувцас, багаж хэрэгслийн жагсаалт

Д/д	Ажлын хувцас, багаж хэрэгслийн нэр	Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг
1	Нүдний хамгаалах хэрэгсэл	Ширхэг	2

2	Малгай, каск	Ширхэг	0
3	Ажлын хувцас	Ширхэг	85
4	Ажлын гутал	Хос	0
5	Бээлий	Хос	85
6	Цув	Ширхэг	0
7	Гар чийдэн	Ширхэг	0
8	Хүрз	Ширхэг	8
9	Эмийн сан, анхны тусламжийн иж бүрдэл	Хайрцаг	1
10	Гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэл	Ком	2
11	Галын хор	Ширхэг	20

Хоёр. Гамшгаас хамгаалах удирдлага, зохион байгуулалт



3. Гамшгийн удирдлага, зохицуулалтын арга хэмжээ

2.1 Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

Нийтлэг дараах арга хэмжээ зохион байшуулна. Үүнд:

- Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ажлыг төлөвлөх шаардагдах зардлыг төсөвлөх, зориулалтын дагуу зарцуулах.
- Байгууллагын стратеги төлөвлөгөө, бодлого, хөтөлбөрт гамшгийн шаардлагыг тусгуулах.
- Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг тодотгох, удирдлага, зохицуулалтын нэмэлт өөрчлөлт оруулах
- Цаг агаарын сэрэмжлүүлэх мэдээг түргэн шуурхай дамжуулах, харилцаа холбоо, зарлан мэдээллийн техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангуулах, тогтоосон дохиогоор ажиллах арга ажиллагаанд албан хаагчдыг сургаж дадлагажуулах
- Гамшгаас хамгаалах албаны удирдлага, мэргэжлийн анги ажилтан, албан хаагчдын гамшгаас хамгаалах сургалтыг зохион байгуулах.
- Гамшгийн нөөц бүрдүүлэх
- Байгууллагын гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангийн бүлгүүдийн ажлыг уялдуулан зохицуулах, мэргэжлийн чиглэлээр гамшгаас урьдчилан сэргийлэх талаар зохион байгуулах ажилд нь туслалцаа дэмжлэг үзүүлэх.
- Гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийг аврах багаж, техник хэрэгсэл тоног төхөөрөмжөөр хангах, үүрэг гүйцэтгэх чадавхийг дээшлүүлэх.
- Гамшгийн үед аврах, учирсан хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагаанд оролцуулах хүн хүч, техник хэрэгсэл, объект, барилга байгууламжийг товлох, томилгоожуулах, тодотгох.
- Байгууллагын эмзэг байдлыг бууруулах арга хэмжээг зохион байгуулах.
- Гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомж, гамшгийн хор уршгийн талаар албан хаагчдад ухуулга сурталчилгаа хийх.
- Химийн хортой бодисын нэр төрөл, түүний хадгалалт, хамгаалалтыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх.
- Цэвэр, бохир усны хоолой болон үйл ажиллагааны чиглэлийн онц чухал объектын харуул хамгаалалтын ажилд хяналт тавих, болзошгүй террорист халдлагаас хамгаалах (хамгаалагч байгууллагын албан хаагчидтай хамтран ажиллах)
- Химийн хорт болон аюултай бодисын хадгалалт хамгаалалтанд хяналт тавих, бүртгэл тооцоо хөтлөх.
- Гамшгаас хамгаалах албаны удирдлага, штаб, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүний бэлтгэл, бэлэн байдлыг дээшлүүлэх.
- Гамшгийн аюул үүссэн буюу үүсч болзошгүй байдалтай холбогдуулан байгууллагыг ажлын тусгай горимд шилжүүлэх.

2.2. Гамшгийн хор уршгийг арилгах сэргээн босгох арга хэмжээ

- Гамшгийн аюулын талаар ажилтан, албан хаагчдад зарлан мэдээлэл дамжуулах.
- Гамшгийн аюулаас хүн ам, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчныг аврах ажлыг шуурхай зохион байгуулах.
- Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх, бэлэн байдлын зэргийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах.
- Нэрвэгдэгсдэд сэтгэл санааны болон эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх.
- Гамшгийн голомтод ажиллах хүн хүч, техник хэрэгслийг дайчлан ажиллуулах.
- Гамшгийн голомтоос хүн ам, эд хөрөнгийг нүүлгэн шилжүүлэх.
- Гамшигт нэрвэгдэгсдийг түр орогнох байр, хоол, хүнс, эрчим хүч болон ундны усаар хангах.
- Нийгмийн дэг журам сахиулах, аюулгүй байдлыг хангах.

- Гамшгийн голомтод ариун цэврийн хяналт тавьж, хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах арга хэмжээ авах.
- Гамшгийн төрлөөс хамааран гамшгийн голомтод зохицуулах, мэргэжлийн хувьд голлох болон дэмжлэг үзүүлэх үүрэг гүйцэтгэх албан хаагчдын ажлын уялдаа холбоог хангах.
- Ажилтан, албан хаагчдыг үнэн зөв мэдээллээр хангах.
- Бусад төрлийн материал хэрэгслийн хангалтыг зохион байгуулах.
- Гамшгаас учирсан хохирол, авч хэрэгжүүлж байгаа ажлын үр дүнг холбогдох байгууллагад мэдэгдэх.
- Гамшгийн дараах дүн шинжилгээ хийх, дүгнэлт, сургамж боловсруулах, гамшгийн удирдлагын тасралтгүй ажиллагааг хангах.
- Гамшгийн дараах дүн шинжилгээнд үндэслэн сэргээн босгох арга хэмжээг төлөвлөх

Гамшгаас хамгаалах удирдлагын холбоо, зарлан мэдээллийн зохион байгуулалт

Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 27 дугаар зүйл, Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын тушаалаар үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан, байгууллагын гамшгаас хамгаалах албыг шинэчлэн байгуулж, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, учирсан хохирлыг арилгах ажлыг удирдан явуулж байна.

Байгууллагын даргын дэргэд гамшгаас хамгаалах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий гамшгаас хамгаалах орон тооны бус штаб, шуурхай ажиллах бүлгийг томилгоожуулан, бэлэн байдлыг хангаж, үүрэг гүйцэтгүүлж байна.

Гамшгаас хамгаалах штаб, шуурхай ажиллах бүлгийг томилон, гамшиг ослоос урьдчилан сэргийлэх, учирсан хохирлыг арилгах ажлыг явуулна. Гамшгаас хамгаалах албаны штаб нь дүүргийн Онцгой комисс, Онцгой байдлын албаны бүрэлдэхүүнтэй холбоо барих утас, хаягийг тогтмол тодотгон ажиллана.

Газрын гамшгаас хамгаалах албаны штаб, мэргэжлийн анги, аваар техникийн командын бүрэлдэхүүн ажлын цагаар 10-30 минут, ажлын бус цагаар 30-90 минутанд бүрэн цугларч үүрэг гүйцэтгэх, бэлэн байдлыг хангах ёстой.

Гамшиг осол, аюулын тухай мэдээллийг улс, нийслэл, дүүргийн Онцгой комисс, Онцгой байдлын албаны удирдлагад 5-10 минутанд хүргэж, зарлан мэдээллийн журмын дагуу байгууллагын гамшгаас хамгаалах албаны бүрэлдэхүүнд 5-20 минутанд хүргэж, шаардлагатай арга хэмжээг шуурхай авч хэрэгжүүлэх нөхцлийг бүрдүүлнэ.

Гамшиг, ослын дохиог хүлээн авмагц гамшгаас хамгаалах штабын дарга нь байгууллагын даргад мэдэгдэж, холбоо, зарлан мэдээлэл, сурталчилгаа хариуцсан туслахаар дамжуулан нийт бүрэлдэхүүнд хүргэнэ.

Шуурхай бүлгүүд өөрсдийн хариуцсан чиглэлээр нийт ажилтан, албан хаагчид, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнд гамшиг, аюул, ослын дохиог хүргэнэ. Гамшиг ослын дохиог хүлээн авсан бүрэлдэхүүн тогтоосон хугацаанд, заасан газар хүрэлцэн ирж, байгууллагын дарга, штабын дарга, сургалт мэргэжлийн ангийн бэлэн байдал хариуцсан туслахад үүрэг гүйцэтгэхэд бэлэн тухайгаа тус тус илтгэж, удирдлагаас өгсөн үүргийн дагуу гамшиг, аюул ослын голомтод аврах, сэргээн босгох ажлыг явуулна.

Гамшгийн зарлан мэдээллийн дохиог гамшгаас хамгаалах албаны бүрэлдэхүүнд гар болон гэрийн утсанд, мөн машинаар болон явганаар хүргэнэ.

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТОМИЛГООТ БҮЛГИЙН АЖИЛ ҮҮРГИЙН ХУВААРЬ

Бүлэг	Урьдчилан сэргийлэх талаар хүлээх үүрэг
Аврах, гал унтраах бүлэг /АГУ бүлэг/	<ol style="list-style-type: none"> 1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг тухай бүр нь шинэчилж, нөхөн хангах. 2. Агааржуулалт, гэрэлтүүлэг, цахилгаан төхөөрөмжийн ашиглалтын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянаж шалгах. 3. Гал унтраагуур, гал унтраах анхан шатны багаж зэвсэглэмжийн тоог хэмжээнд нь хүргэн, бэлэн байдлыг хангах. 4. Аврах гарц, хаалтыг чөлөөлж, тэмдэг, тэмдэглэгээ, аваарын гэрэл байрлуулах. 5. Хорт утааны баг, аврах олс, хоолой, шат, дамнуурга зэрэг багаж хэрэгслийг бүрдүүлэн, ашиглалтын байдалд хяналт тавих. 6. Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл ашиглах сургалтад хамруулах. 7. Гал түймрээс хүний амь нас, эд хөрөнгийг авран хамгаалах гал түймрийг унтраах ажлыг зохион байгуулах. 8. Аврах ажиллагаа явуулах аюулгүйн ажиллагааны заавар, журмыг хэрэгжүүлэх. 9. Нэрвэгдэгсдийг аюулгүй газар зөөвөрлөх, шилжүүлэх арга ажиллагааг хэрэгжүүлэх.
Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан	<ol style="list-style-type: none"> 1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг шинэчлэн нөхөн хангах. 2. Ажилтан, албан хаагчдын холбооны хэрэгслийн бэлэн байдлыг тодотгох. 3. Холбоо, зарлан мэдээлэл чиглэл хариусан туслахуудын ажил үүргийг тодотгох. 4. Зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах дадлага явуулах. 5. Зарлан мэдээлэх хэрэгслийн бэлтгэл бэлэн байдлыг сар, улирал бүр шалгах. 6. Аюулт үйлдлээс урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлгийг тогтмол дамжуулж хэвшсэн байх.
Механикжуулсан бүлэг /Техникийн бүлэг/ /МБ/ТБ/	<ol style="list-style-type: none"> 1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг шинэчлэн, нөхөн хангах. 2. Авто машины байнгын бэлэн байдлыг тогтмол шалгаж, шаардлагатай үзлэг үйлчилгээг хийж байх. 3. Гамшиг болох үед түлш, шатахуун, автомашинаар найдвартай хангах нөөцийг тооцоолж, бий болгосон байх.
Хэв журам сахиулах, эд хөрөнгө хамгаалах бүлэг /ХЖСЭХХБ/	<ol style="list-style-type: none"> 1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг шинэчлэн, нөхөн хангах 2. Баримт бичиг, мэдээлэл, техник, тоног төхөөрөмжийн аюулгүйн бэлэн байдал хадгалалт зэрэгт байнгын хяналт тавих. 3. Иргэд, үйлчлүүлэгчдийн хөдөлгөөнд хяналт тавих, овор ихтэй, сэжигтэй бараа, цүнх, саванд зохих журмын дагуу үзлэг, шалгалт хийх. 4. Мэдээлэх хэрэгсэл, дохиолол, хяналтын системийн

	хэвийн ажиллагааг шалгах 5. Сонор сэрэмж, хариуцлага чанд сахих, гадны халдлага болон гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлуудыг зохион байгуулах.
Анхны тусламжийн бүлэг	1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг шинэчлэн, нөхөн хангах. 2. Эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх хичээл, сургалтад хамрагдсан байх. 3. Эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх мэдлэгийн түвшингээ байнга дээшлүүлж байх. 4. Өөртөө болон бусдад эмнэлгийн тусламж үзүүлж чадавхийг эзэмшсэн байх. 5. Эмчлэн сувилах, яаралтай тусламж үзүүлэх. 6. Халдваргүйтгэл, ариун цэврийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх. 7. Хорио цээр, хязгаарлалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх. 8. Эм тариа, ороох боох материалын нөөцийг бүрдүүлэх. 9 Тээвэрлэх, хүргэх ажлыг зохион байгуулах. 10. Нэрвэгдэшдэд болон иргэдэд сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх.
Аж ахуй, хангалт хариуцсан бүлэг /ААХХБ/	1. Томилгоот бүрэлдэхүүний хаягийн тодотголыг шинэчлэн, нөхөн хангах 2. Гамшгаас хамгаалах орон тооны бус штаб, мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүнийг аврах ажилд шаардлагатай багаж, хувцас,техник хэрэгслээр хангах тооцоо хийж удирдлагад танилцуулан шийдвэрлүүлэх. 3. Шаардлагатай бараа материалын нөөцийг бүрдүүлэх. 4. Гамшгийн голомтод ажиллагсдын хангалтыг зохион байгуулах. 5. Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, материалын нөөцийг бүрдүүлэх. 6. Нүүлгэн шилжүүлэлтийн үеийн хангалтын ажлыг зохион байгуулах. 7. Гамшгийн уршгаар эвдэрч гэмтсэн тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг засварлах ажлыг зохион байгуулах. 8. Үүссэн нөхцөл байдлыг үнэлж, хангалтыг зохион байгуулах талаар саналаа боловсруулж удирдлагад танилцуулж шийдвэрлүүлэх.

Гуравдугаар бүлэг

Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ерөнхий арга хэмжээ төлөвлөгөө

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
Бэлтгэл бэлэн байдлын талаар			
1	Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх ажлыг төлөвлөн шаардагдах зардлыг төсөвлөх, зориулалтын дагуу зарцуулах.	Жилд	Мэргэжлийн анги
2	Гамшгаас хамгаалах албаны удирдлага штаб, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнтэй сургалт, дадлага сургуулийг зохион байгуулах.	Жилд	Мэргэжлийн анги

3	Байгууллагын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг шинэчлэх, тодотгох, шаардлагатай нэмэлт өөрчлөлт оруулах	Жилд	Мэргэжлийн анги
4	Байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт нийцүүлэн мэргэжлийн ангийг зохион байгуулах, дадлага, сургууль зохион байгуулах.	Жилд	Мэргэжлийн анги
5	Ажилтан, албан хаагчдад гамшгаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр сургалт явуулах.	Жилд	Мэргэжлийн анги
6	Жижүүрийн бүрэлдэхүүнтэй сургалт явуулж зарлан мэдээлэх дохио дамжуулах, хүргэх журмыг тогтоох.	Жилд	Мэргэжлийн анги
7	Аюул үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослоос урьдчилан сэргийлэх үзлэг явуулах.	Тухай бүр	Мэргэжлийн анги
8	Мэргэжлийн ангийг аврах багаж, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн хангах, үүрэг гүйцэтгэх, чадварыг дээшлүүлэх, бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангуулах.	Жилд	Мэргэжлийн анги
9	Гамшгийн нөөц бүрдүүлэх /багаж хэрэгсэл, хоол хүнс, эм/	Жилд	Мэргэжлийн анги

НЭГ. ГАМШГААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
1	Эмзэг байдал, эрсдлийн үнэлгээг хийж, аюулгүй ажиллагааг хангахад шаардагдах зардлыг төсөв, төлөвлөгөөнд тусган зарцуулах	Жилд	Мэргэжлийн анги
2	Аюул ослын үед ажиллах мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг томилсон, тодотгосон байх.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Томилгоот бүрэлдэхүүнтэй сургалт дадлага явуулах	Жилд	Мэргэжлийн анги
4	Цахилгаан, дулаан, цэвэр, бохир усны шугам сүлжээнд тогтмол үзлэг, шалгалт явуулах, хамгаалалт, бэхэлгээ хийж аюулгүй байдлыг хангах	Жилд	Мэргэжлийн анги
5	Аюулын үед зарлан мэдээлэл явуулах журмыг шинэчлэн тодотгосон, дохиогоор ажиллах дадлага хийсэн байх	Жилд	Мэргэжлийн анги
6	Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны заавар, дүрмийг хүн бүрээр судлуулж шалгалт авсан байх	Жилд	Мэргэжлийн анги
7	Аюул ослын голомтонд үүрэг гүйцэтгэх бүрэлдэхүүний орлон ажиллах томилгоог тодотгосон байх	Жилд	Мэргэжлийн анги
8	Үйлдвэрлэл үйлчилгээнд аюултай бодис ашиглаж байгаа болон болзошгүй аюулын талаар ажилтан албан хаагчдад мэдээлэх	Жилд	Мэргэжлийн анги
9	Аюул, ослоос урьдчилан сэргийлэх анхааруулга, сэрэмжлүүлэг, авралтын зам,	Жилд	Мэргэжлийн анги

	гарцын тэмдэглэгээ, аваарын гэрэлтүүлгийг шинэчлэн хийж байрлуулах		
10	Ажилтан, албан хаагчдыг арьс хамгаалах болон амьсгал хамгаалах нэг бүрийн хэрэгслээр хангах	Жилд	Мэргэжлийн анги
11	Химийн хорт бодис алдагдаж болзошгүй хэсэгт агаарын найрлагад хэмжилт хийлгэж, аюулгүй байдлыг хангах	Жилд	Мэргэжлийн анги
12	Өргөх тээвэрлэх төхөөрөмж өндөр даралттай буюу хорт бодис хадгалсан сав, технологийн шугам, ашиглалтын зааврыг чанд сахих	Жилд	Мэргэжлийн анги
13	Аюулын бүсэд үүрэг гүйцэтгэх хэв журам сахиулах, эд хөрөнгө хамгаалах, эмнэлгийн тусламжийн, хоол хүнс, сэлбэг хэрэгслээр хангах бүрэлдэхүүний бэлэн байдалд үзлэг, шалгалт явуулсан байх	Жилд	Мэргэжлийн анги

ХОЁР. Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
1	Гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх арга хэмжээг төлөвлөх.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Гал түймрийн аюултай үед харилцан ажиллагаа явуулах төлөвлөгөөний хэрэгжих бодит байдлыг хамтарсан сургуулилтаар явуулж тодотгох.	Жилд	Мэргэжлийн анги
3	Гал түймэр гарч болзошгүй эрсдэл, эмзэг байдлыг үнэлэх.	Жилд	Мэргэжлийн анги
4	Мэргэжлийн ангийг аврах, гал унтраах багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангах, үүрэг гүйцэтгэх чадавхийг дээшлүүлэх сургалтад хамруулах	Жилд доошгүй	2-с Мэргэжлийн ангийн дарга
5	Гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх санамж, сэрэмжлүүлэг, тараах ухуулга сурталчилгааны самбар ажиллуулах	Жилд	Мэргэжлийн анги
6	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх үзлэг шалгалт хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авах	Жилд	Мэргэжлийн анги
7	Зарлан мэдээллийн хэрэгсэл, галын автомат дохиоллын бүрэн бүтэн байдлыг хангах	Жилд	Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан Мэргэжлийн анги
8	Авралтын зам, гарцыг саадгүй нээлттэй байлгах, 2-с доошгүй аврах гарцтай байлгах.	Байнга	Мэргэжлийн анги
9	Галын аюулгүй байдлын стандарт, дүрэм, нормын, заалтуудыг мөрдөн ажиллах.	Байнга	Нийт ажилтан, албан хаагч Хөдөлмөр аюулгүй

		ажиллагаа хариуцсан ажилтан.
--	--	------------------------------

- Гал түймрийн аюулын үед авах арга хэмжээ.
- Жижиг галыг гал унтраагуураар болон элс, даавуугаар цохиж унтраах
- Аврах, гал унтраах ангийг дуудах
- Байшин, барилгаас яаралтай гарах
- Гарахын өмнө ширээ, тавиур доогуур хүн байгаа эсэхийг шалгах
- Битүү утаатай нөхцөлд мөлхөж гарах
- Хувцас шатаж эхэлбэл гэзар өнхрөх
- Бүтээх зүйл нөмөрч галыг унтраах
- Онгорхой цонх, хаалганы дэргэд зогсож, хүмүүсийн анхаарлыг өөртөө татах
- рөөнөөс амархан шатах зүйлийг яаралтай гаргах.

Гал түймрийн аюултай бүсээс хүн ам, эд хөрөнгийг нүүлгэн шилжүүлэх тооцоо

№	Галд өртөх хэсэг, хүн ам, эд хөрөнгө	Нүүлгэн шилжүүлэх газар	Ямар аргаар		Хугацаа
			Явганаар	Тээврийн хэрэгслээр	
1	Архив, бичиг хэрэг	Агуулах		Автомашин	6цаг
2	Бараа, материал	Агуулах		Автомашин	6цаг
3	Эд хөрөнгө	Агуулах		Автомашин	12цаг
4	Тоног төхөөрөмж	Агуулах		Автомашин	12цаг
5	Сэлбэг, нөөц	Агуулах		Автомашин	6цаг

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
1	Үерийн аюулаас сэргийлэх, тэмдэг ажлын төлөвлөгөөг тодотгох, шаардлагатай нэмэлт өөрчлөлт оруулах.	II улиралд	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Үерийн аюулын талаар урьдчилан сэргийлэх, зарлан мэдээлэх системийг шинэчлэн тогтоох, “Яаралтай цуглар” дохиогоор ажиллах дадлага, сургуулийг явуулах.	II улиралд	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Урьдчилан сэргийлэх, зарлан мэдээлэх систем тогтоох.	II улиралд	Мэргэжлийн анги
4	Үерийн аюултай үед хүн ам, эд хөрөнгийг нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөөний тодотголыг хийх.	II улиралд	Мэргэжлийн анги
5	Үерт автагдаж болзошгүй байр, өрөө, тасалгаанд багаж техник, эд, материал хадгалахгүй байх	Байнга	Мэргэжлийн анги
6	Үерийн аюулаас урьдчилан	II улиралд	Мэргэжлийн анги

	сэргийлж, ус зайлуулах суваг, хоолойг цэвэрлэх, дээвэрт засвар хийх		
7	Усархаг, үргэлжилсэн, хүйтэн бороо, аадар, мөндөр орж байх үед гадна орчинд ажил үйлчилгээ явуулахыг хориглох	Тухайн үед	Мэргэжлийн анги

Үерийн аюултай тэмцэх хүч хэрэгсэл

№	Бүрэлдэхүүн багаж хэрэгсэл	Тоо		Хариуцах эзэн	Тайлбар
		Хүн	Багаж		
1	Шуурхай ажиллах бүлгийн дарга	20	Бичиг баримт	Мэргэжлийн анги Шуурхай ажиллах бүлэг АГУ	Бүрэлдэхүүнийг удирдах Ус соруулах Ус зөөвөрлөх Лаг шавар зайлуулах Хөдөлмөр хамгаалал
2	Усны хувин	6	6		
3	Хүрз	5	5		
4	Шуудай	2	6		
5	Ажлын хувцас усны гутал	20	20,20		

Дөрөв. Хөлдөлтийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
1	Хөлдөлтийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, өвлийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөө гаргаж батлуулах, хэрэгжүүлэх.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга ЗУГ-ын дарга
2	Хөлдөлт үүсч болзошгүй байр, цэгүүдийн судалгааг тодотгох	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Дулаан, Сантехникийн сиситемийг тухай бүр нь шинэчлэх, угаалга цэвэрлэгээ хийх	Жилд	ЗУГ-ын дарга
4	Хөлдөлтийн үед ажиллах бүрэлдэхүүний мэдлэг, дадлага, чадварыг нэмэгдүүлэх сургалт, дадлагад хамруулах.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
5	Дулаан, цэвэр бохир усны шугамд гэмтэл гарч болзошгүй цэг, өрөө тасалгааны зай, завсар, онгорхойг бөглөх, засварлах, ажлын байранд гаднаас хүйтэн агаар нэвтрүүлэхгүй болгох.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
6	Нэмэгдэл хийж гүйцэтгэх ажил, арга хэмжээг тодотгох, хэрэгжүүлэх.	Жилд	ЗУГ-ын дарга

Тав. Хүн мал амьтны гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
		а	

1	Газрын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчин гарсан үед авах хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодотгох.	Тухай бүр	Мэргэжлийн ангийн дарга ЗУГ-ын дарга
2	Өвчинтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар ажилтан, албан хаагчдад сургалт зохион байгуулж явуулах.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Өвчний сэжигтэй тохиолдолд УОК, Дүүргийн Онцгой комисс, Эрүүл мэндийн байгууллагын шийдвэрийг нийт бүрэлдэхүүнд мэдээлэх	Тухай бүр	ЗУГ-ын дарга Мэргэжлийн анги
4	Өвчний сэжигтэй тохиолдолд тусгаарлах, хавьтсан хүмүүсийг тодруулах, хөдөлгөөнийг хязгаарлах, зогсоох, мэдээллийг холбогдох эмнэлгийн байгууллагад яаралтай хүргэх.	Тухай бүр	Мэргэжлийн анги
5	Өвчний халдварын үеийн халдвар хамгааллын дэглэмийг мөрдүүлэх талаар ухуулга сурталчилгаа хийх	Тухай бүр	ЗУГ-ын дарга Мэргэжлийн анги

Халдварт өвчний дэгдэлтийн үеийн шаардагдах материалын тооцоо

№	Хувцас хэрэглэл	Тоо	Хэрэглэх байдал
1	Комбинзон	10	Том, дунд, жижиг
2	Нэг удаагийн халад	10	Ардаа уядаг
3	Гутлын улавч	20	Долипропилин
4	Малгай	10	Өмсөх, халвараас сэргийлэх
5	Нүдний хамгаалалт	10	Халдвараас сэргийлэх
6	Нэг удаагийн амны хаалт	20	Халдвараас сэргийлэх
7	Нэг удаагийн бээлий	20	Халдвараас сэргийлэх
8	Гар угаах спиртэн уусмал	20	Ариутгах
9	Нэг удаагийн хогны уут	20	Халдвараас сэргийлэх

Зургаа. Химийн бодисын аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
1	Химийн хорт бодисоос хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар төлөвлөгөөнд тодотгол хийх	Жилд	Мэргэжлийн анги
2	“Химийн хорт бодисоос хамгаалах тухай” хуулийг ажилтан албан хаагчдад сурталчилах	Жилд	Мэргэжлийн анги
3	Нийт бүрэлдэхүүнд зарлан мэдээлэл дамжуулах журмыг тодотгох, сургалт явуулах	Жилд	Мэргэжлийн анги
4	Химийн хорт бодисын аюулаас ажилтан, албан хаагч, хүн амыг шилжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөгөөнд тусгах	Жилд	Мэргэжлийн анги
5	Химийн бодисын хордлогын үед ажиллах	Жилд	Мэргэжлийн анги

	“Шуурхай бүлэг”-ийн бүрэлдэхүүнийг томилгоожуулж, мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах, сургалт зохион байгуулах.		
6	Хэв журам сахиулах, эд хөрөнгө хамгаалах, эмнэлгийн тусламжийн хоол, хүнс, техник, сэлбэг, хэрэгслээр, хангах бүрэлдэхүүнийн бэлэн байдалд үзлэг шалгалт явуулсан байх	Жилд	Мэргэжлийн анги
7	Ажилтан, албан хаагчдыг нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах	Жилд	Мэргэжлийн анги

Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн хангалтын тооцоо

Ангилал	Хүний тоо	Амьсгал хамгаалах хэрэгсэл	Арьс хамгаалах хэрэгсэл		Ариутгал цэвэрлэгээн ий хэрэгсэл	Эмнэлгийн хэрэгсэл
		Баг	Л-1 костюм	ОП-1 цув		
Удирдлага, штаб	8	3	2	2	2	1
Мэргэжлийн анги	84	3	5	3	5	2
Дүн	92	6	7	5	7	3

Долоо. Газар хөдлөлтөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Хийгдэх ажил	Хугацаа	Хариуцах албан тушаалтан
1	Эмзэг байдал, эрсдлийн үнэлгээг хийж, шаардагдах зардлыг төлөвлөгөөнд тусгах	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга Мэргэжлийн анги
2	Нийт бүрэлдэхүүнд зарлан мэдээлэл дамжуулах журмыг тодотгож, дохиогоор ажиллах сургууль, дадлага хийсэн байх	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Барилгын норм, дүрэмд тусгах газар хөдлөлтийн эсрэг арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Жилд	Мэргэжлийн анги
4	Төвийн цахилгаан, дулаан, цэвэр,бохир усны шугам сүлжээнд тогтмол үзлэг, шалгалт явуулах, хамгаалалт, бэхэлгээ хийж аюулгүй байдлыг хангах	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга
5	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд аюултай бодис ашиглаж байгаа болон болзошгүй аюулын талаар ажилтан, албан хаагчдад мэдээлэх	Жилд	Мэргэжлийн анги
6	Аюул ослоос урьдчилан	Жилд	Мэргэжлийн ангийн

	сэргийлэх анхааруулга, сэрэмжлүүлэг, авралтын зам, гарцын тэмдэглэгээ, аваарын гэрэлтүүлгийг шинэчлэн хийж байрлуулах		дарга
7	Аюулын үед өөрийгөө болон бусдыг аврах ажиллагааны мэдлэг олгох сургалт дадлага хийх.	Жилд	Мэргэжлийн ангийн дарга Мэргэжлийн анги

Газар Хөдлөлтийг урьдчилан мэдэх шинж тэмдэг

1. Ус: (Аюул болохоос 10-30 цагийн өмнө)
 - Гол, булгийн усны түвшин гэнэт өөрчлөгдөнө.
 - Худгийн усны түвшин огцом өөрчлөгдөнө.
 - Худгийн ус булингартана.
 - Зарим газарт гэнэт булаг, шанд гарч ирнэ.
 - Усны дулааны хэмжээ нэмэгдэнэ.
2. Агаар: Газар хөдлөлт болохоос 2 хоногийн өмнө агаар болон газрын гадаргуу дээрх дулааны хэм ердийнхөөсөө өндөр байх бөгөөд 5-10 цагийн өмнө 4-8 хэмээр огцом өсдөг.
3. Чичирхийлэл - электрон соронзон өөрчлөлт орж радио болон телевизийн дохио хүлээн авалт муудаж, элдэв шуугиан, хөндлөнгийн саад ихэсдэг байна. Зурагтын дүрс, дуу, өнгөний чанарын үзүүлэлт мууддаг.
4. Амьтад өгдөг дохио (Аюул болохоос 10-30 цагийн өмнө):
 - Амьтад тайван байдлаа алдаж, тогтворгүй болдог.
 - Хулгана, могой зэрэг нүхэнд амьдардаг амьтад нүхнээсээ гарч хурдлан үймдэг.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ:

ГАМШИГ ОСЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

1. Мэргэжлийн анги, шуурхай бүлгийн бүрэлдэхүүн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг тодотгон, болзошгүй дадлагажуулж гамшгаас хамгаалах мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэхэд чиглэгдсэн арга хэмжээг штабын жил, удирлын төлөвлөгөөнд тусган, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах.
2. Холбогдох дээд байгууллага, албан тушаалтны захирамж, тушаалаар онцгой байдалд шилжүүлэх шийдвэр авмагц штаб, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнд “Яаралтай цуглар” дохиог өгч ажлын цагаар ч+5-30 минутад, ажлын бус цагаар ч+30-60 минутад багтаан цуглуулж, үүрэгт ажилд нь оруулж, төлөвлөсөн арга хэмжээг тогтоосон хугацаанд нь хэрэгжүүлэх.
3. Холбоо, зарлан мэдээллийн техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангаж, байгууллагын удирдлагын байранд ч+1 цагаас эхлэн хариуцлагатай жижүүрийг 24 цагаар томилж, холбогдох байгууллага, албан тушаалтантай 2 цаг тутамд холбоо барьж, хугацаат болон яаралтай мэдээ, зохион байгуулсан ажлын явц байдлын талаар дээд штабт илтгэх.
4. Штаб мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнээс ээлжийн амралт авсан албан тушаалтан, ажилчдыг дуудаж, үүрэгт ажилд нь оруулах.
5. Гамшиг, аюул, ослын үед цахилгаан, дулааны шугам сүлжээг хаах, нээх болон цахилгаан дулааныг аюулгүй зогсоох арга хэмжээг шуурхай авч хэрэгжүүлэх.
6. Хүн, малын гоц халдварт өвчний шинж тэмдэг илэрсэн үед эмнэлэг, мал эмнэлэгийн албанаас өгсөн дагаж мөрдөх горимыг хэрэгжүүлэн, ажиллагсдад халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг авна.
7. Химийн тусгай үйлчилгээтэй хорт бодис алдагдсан үед удирдах дээд байгууллагаас гаргасан шийдвэрийн дагуу ажиллана.

8. Үер усны аюултай үед хүн, амд зарлан мэдээллийг шуурхай хүргэж, хүмүүсийг нүүлгэн шилжүүлэх, нэрвэгдэгсдэд туслах ажлыг зохион байгуулна.
9. Төвийн хэмжээнд гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх, түймрийн аюултай үед тэмцэх бэлтгэлийг хангахтай холбогдсон үзлэг шалгалтыг хийж, илэрсэн дутагдлыг арилгуулах.
10. Газар хөдлөлтийн аюултай үед хүн ам, эд хөрөнгийг аюулгүй газар нүүлгэн шилжүүлэх, тараан байрлуулах, байгууллагын үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах нөөц байр, байгууламжийг тоноглож бэлэн болгох.
11. Гамшгаас хамгаалах бүр төрлийн хангалтыг төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулах.
12. Удирдлагын байрыг 4+1 цагт, хөдөлгөөнт байрын 4+3 цагт багтаан бэлэн байдалд оруулах.

**ГАМШГААС ХАМГААЛАХ АЛБАНЫ БЭЛЭН БАЙДЛЫН ЗЭРГҮҮДЭД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	Хийгдсэн ажил	Хугацаа	Хариуцах эзэн
Нэг. ӨДӨР ТУТМЫН БЭЛЭН БАЙДЛЫН ҮЕД			
1	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж, тодотгол хийж, мөрдөн ажиллах.	Өдөр тутам	- Мэргэжлийн анги - Шуурхай бүлгүүд
2	Ажилтан, албан хаагчдад зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах дадлага эзэмшүүлэх.	Өдөр тутам	- Мэргэжлийн анги
3	Гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх	Өдөр тутам	- Мэргэжлийн анги - Шуурхай бүлгүүд
4	Мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах.	жилд	- Мэргэжлийн ангийн дарга
5	Мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнд сургалт зохион байгуулах.	жилд	- Мэргэжлийн ангийн дарга
6	Гамшгийн ослын аюулын үед байгууллагын тогтвортой ажиллах нөөцийг бүрдүүлэх.	жилд	- Мэргэжлийн анги
7	Гамшгийн аюулаас хамгаалах хөрөнгө, материал, багаж хэрэгслийн нөөцийг бүрдүүлсэн байх	жилд	- Мэргэжлийн анги
Хоёр. ӨНДӨРЖҮҮЛСЭН БЭЛЭН БАЙДАЛД ШИЛЖИХ ҮЕД: Удирдлага зохион байгуулалтын талаар			
1	Гамшиг ослын тухай дуудлага, мэдээллийг хүлээн авч, бүртгэн Агентлагийн удирдлагад мэдэгдэх.	3-5 мин	- Мэргэжлийн анги - Шуурхай бүлгүүд
2	Тохиолдсон аюул ослын тухай мэдээг дээд удирдлага болон нийслэл, дүүргийн Онугой комисст мэдэгдэх.	5-10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Томилгоот бүрэлдэхүүнийг	10-90 мин	Мэргэжлийн анги

	“Яаралтай цуглар” дохиогоор цуглуулан үүрэг гүйцэтгэхэд бэлэн болгох.		
4	Газрын даргын тушаалаар өндөржүүлсэн бэлэн байдалд шилжих.	Ч+30	Мэргэжлийн ангийн дарга
5	Удирдлага, штаб, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг гамшиг ослын аюулын голомтод үүрэг гүйцэтгүүлэх.	30-90 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
6	Холбоо, зарлан мэдээллийн техник хэрэгслийг 24 цагийн ажиллагаанд оруулах.	Ч+1 ц	Мэргэжлийн анги Шуурхай бүлэг
7	Удирдлагын байрыг (шуурхай штаб) төхөөрөмжлөн бэлэн байдалд оруулах.	Ч+ 2 ц	Мэргэжлийн анги
8	Хариуцлагатай жижүүр томилох, гамшгийн голомтод хөл хорио, хүч нэмэгдүүлсэн хамгаалалтыг зохион байгуулах.	Ч+2 ц	Мэргэжлийн ангийн дарга
9	Томилгоот хүч хэрэгслийн бүрэлдэхүүний аж ахуй хангалтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах.	Ч+3 ц	Мэргэжлийн ангийн дарга
10	Гамшиг, аюул, ослын голомтод харилцан ажиллагааг зохион байгуулах	Ч+3	Мэргэжлийн ангийн дарга
11	Цагийн байдлын дагуу ажилласан дүн мэдээг дээд шатны /байгууллагад/ штаб мэдэгдэх.	2 цаг тутам	Мэргэжлийн ангийн дарга

Гал түймрийн аюулын үед			
1	Гал түймэр гарсан тухай 101, 105-ын тусгай дугаарын утсанд мэдэгдэх.	1-3 мин	- Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан - Мэргэжлийн анги
2	Цахилгааныг салгаж галыг таслан зогсоох, аврах арга хэмжээг авах.	Ч+1 мин	АГУБүлэг
3	Хүн амыг угаартахаас сэргийлж “Гал түймэр гарлаа” гэсэн дохиогоор аюулгүй бүсэд гаргах.	Ч+3 мин	АГУБүлэг
4	Галд хурдан авалцах, тэсэрч дэлбэрэх, эд зүйлсийг холдуулан, тодорхой зай хэмжээнд шилжүүлэх.	Ч+3 мин	АГУБүлэг
5	Гал түймрийн үед объектын хэмжээнд харуул хамгаалалт гарган, эд хөрөнгө хамгаалах, хэв журам сахиулах арга	Ч+5 мин	Хэв журам сахиулах бүлэг

	хэмжээ авах.		
6	Түймэрт өртөж, түлэгдсэн, угаартсан, гэмтсэн хүмүүст анхны тусламж үзүүлэх.	Ч+10 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
7	Түймэрт өртсөн тоног төхөөрөмж болон эд хөрөнгийг сэргээн босгох арга хэмжээ зохион байгуулах.	Ч+15 мин	Мэргэжлийн анги
8	Гарсан түймрийн хохирлыг үнэлэх дүгнэлт гаргах.	Ч+20 мин	Мэргэжлийн анги

Үер усны аюулын үед

1	Ажилтан, албан хаагчид, ард иргэдэд “Үерийн аюул” дохиог дамжуулах.	Ч+5 мин	Мэргэжлийн анги
2	Үерийн аюулд өртөгдөх хүн ам, эд хөрөнгийг нэн даруй нүүлгэн, аюулгүй газарт байрлуулах арга хэмжээ авах.	Ч+5 мин	АГУБүлэг Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
3	Цахилгаан, дулааны шугам, сүлжээг осолгүй болгох, түр зогсоох.	Ч+5 мин-с	Мэргэжлийн анги
4	Үерийн хамгаалалтын суваг, шуудуу, хаалт, хамгаалалтыг сэргээх, усны гольдиргыг өөрчлөх	Ч+5 мин-с	АГУБүлэг Механикжуулсан бүлэг
5	Үерт нэрвэгдэгсдийг аврах, анхны тусламж үзүүлэх	Тухай бүр	АГУ Анхны тусламжийн бүлэг
6	Үерт автсан газраас материал хэрэгслийг зөөвөрлөх	Ч+30 мин	Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
7	Үерт автсан цахилгаан, дулааны шугам, сүлжээ, хонгилын усыг шавхах	Ч+60 мин	Механикжуулсан бүлэг
8	Үерийн голомтод эрүүл хайгуул, тандалт явуулах	Ч+30 мин	АГУ Анхны тусламжийн бүлэг

Хүн, мал, амьтны гоц халдварт өвчний үед

1	Өвчний талаарх мэдээллийг авч холбогдох байгууллага, албан тушаалтны заавар, шийдвэрийн дагуу шаардлагатай арга хэмжээг зохион байгуулах.	Ч+30 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Хөл, хорио цээрийн дэглэм тогтоох.	Ч+30 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Хүч нэмэгдүүлсэн харуул, хамгаалалтыг гаргах.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
4	Ажилтан, албан хаагчдад эмнэлэгийн тандалтын үзлэг	Ч+30 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
5	Өвчний сэжигтэй хүнийг тусгаарлан, холбогдох эмнэлэгийн байгууллага, Онцгой байдлын албанд хүргүүлэх.	Ч+05 мин	Анхны тусламжийн бүлэг

6	Ажилтан, албан хаагчдыг амьсгал хамгаалах хэрэгслээр хангах.	Ч+10 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
7	Албан хаагчдын дунд халдварын дэглэмийг сахиулах ажил зохион байгуулах.	Ч+30 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
8	Ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн арга хэмжээг явуулах.	Ч+2 цаг	Анхны тусламжийн бүлэг

Химийн хорт бодис алдагдсан үед

1	Химийн хорт бодисын аюулын тухай нийслэл, дүүргийн Онцгой байдлын албанд мэдэгдэх.	Ч+3 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Ажилтан, албан хаагчдад “Химийн бодисын аюул” дохиог хүргэх	Ч+5 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
3	Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн тавьж олгох.	Ч+5 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
4	Иргэдийн хөдөлгөөнийг хязгаарлан, хүч нэмэгдүүлсэн хамгаалалтыг зохион байгуулах.	Ч+10 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
5	Хордолтын бүсээс ажилтан, албан хаагчид, ард иргэдийг яаралтай гарган, хамгаалах арга хэмжээ авах.	Ч+5 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
6	Хордсон хүмүүст анхан шатны тусламж үзүүлэх	Ч+15 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
7	Албан байрны өрөө тасалгаа, хамгаалах байгууламжид цэвэр агаар оруулах, салхилуулах	Тухайн үед	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
8	Хордсон газар орон, барилга байгууламжид ариутгал цэвэрлэгээ, саармагжуулалт хийх.	Тухайн үед	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг

Үйлдвэрлэлийн ослын үед

1	Үйлдвэрлэлийн ослын тухай нийслэл, дүүргийн онцгой байдлын албанд мэдэгдэх.	Ч+3 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Албан хаагчид, ард иргэдэд “Үйлдвэрлэлийн осол” дохиог хүргэх.	Ч+5 мин	Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан
3	Аюул, ослын бүсэд орох зам, гарцыг чөлөөлөх	Ч-10 мин	АГУ Бүлэг
4	Барилга байгууламж, нийтийн эзэмшлийн зам талбай, холбоо,	Ч+10 мин	Механикжуулсан бүлэг

	цахилгаан, дулаан, эрчим хүч, сантехникийн шугам, сүлжээнд учирсан хохирлыг урьдчилсан байдлаар тогтоох.		Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
5	Гал түймрийг таслан зогсоох, хязгаарлах, галд өртөөгүй байгууламжид хамгаалалт хийх, нэрвэгдэгсдийг аврах, аюулгүй газар шилжүүлэх.	Ч+5 мин	Мэргэжлийн анги Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
6	Аюул, ослын голомтод холбоо зохион байгуулах ажлыг тасралтгүй, саадгүй явуулах.	Тухай бүр	Мэргэжлийн анги Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
7	Нэрвэгдэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээ авах.	Тухай бүр	Анхны тусламжийн бүлэг
8	Инженерийн байгууламжид гарсан аюул ослыг таслан зогсоох	Ч+10 мин	Мэргэжлийн анги Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
9	Ус, хоол хүнс, хувцас, эм, ороох боох материал, сэлбэг, багаж хэрэгслээр хангах хангалтыг зохион байгуулах.	Ч+10 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
10	Хүчтэй үйлчилгээтэй хорт болон шатамхай, тэсэрч дэлбэрэх бодис бүхий технологийн дамжуулах хоолойн эвдрэлийг засах.	Ч+5 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
11	Аврах, сэргээн босох ажлын явц, нөхцөл байдлын талаар холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд мэдээлэх.	Тухай бүр	Мэргэжлийн ангийн дарга
Газар хөдлөлтийн үед			
1	Нийт бүрэлдэхүүнд “Газар хөдлөлтийн аюул боллоо” дохиог өгөх.	Ч+3 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан
2	Ажиллагсдыг аюулгүй газарт яаралтай гарган, бүртгэж байрлуулах ажлыг зохион байгуулах.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн анги Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
3	Үнэт зүйлс, баримт бичгийг хамгаалалтад авах.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн анги Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
4	Мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг нөхөн хангаж,	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн анги

	тэдний хүчээр нэрвэгдэгсдийг аврах, сэргээн босгох ажил явуулах.		Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
5	Цахилгаан, дулааны шугам сүлжээнд гарсан ослыг таслан зогсоох арга хэмжээ авах.	Ч+4 цаг	Мэргэжлийн анги Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
6	Нурангид зам гарц гаргах, нурж болзошгүй хийцүүдийг бэхлэх буюу нураах, хамгаалах арга авах.	Ч+8 цаг	Мэргэжлийн анги АГУБүлэг Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
7	Нэрвэгдэгсдийг эрж олох, анхны тусламж үзүүлж, эмнэлэгт хүргэх арга хэмжээ авах.	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн анги АГУБүлэг Анхны тусламжийн бүлэг
8	Ажиллагсдын дунд халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг зохион байгуулах.	Ч+4 цаг	Мэргэжлийн анги Анхны тусламжийн бүлэг

Гурав. БҮХ НИЙТИЙН БЭЛЭН БАЙДЛЫН ЗЭРЭГТ ШИЛЖИХ ҮЕД

1	Удирдах дээд байгууллагаас бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжих шийдвэр, дохио хүлээн авах.	Ч+3 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Томилгоот бүрэлдэхүүнд дээд байгууллагын шийдвэрийг мэдэгдэх.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
3	Газрын даргын тушаалаар бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх.	Ч+20 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
4	Удирдлагын байрны холбоо, зарлан мэдээллийн хэрэгслийг 24 цагийн турш тасралтгүй ажиллагаанд оруулах.	Ч+20 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
5	24 цагийн хариуцлагатай жижүүр, хөл хорионы дэглэм, хүч нэмэгдүүлсэн харуул, хамгаалалтыг зохион байгуулах.	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
6	Амралт, чөлөө олгох, албан томилолтоор явахыг зогсоох.	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга
7	Гал түймэр гарсан үед шуурхай унтраах бэлтгэлийг хангах.	Ч+8 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
8	Химийн хортой болон аюултай, тэсэрч дэлбэрэх бодисын нөөцийг багасгах, хамгаалах, хяналт тавих, осол гарсан үед ажиллах горимыг тогтоох.	Ч+8 цагт	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
9	Шаардлагатай эд материал, хэрэгслийн нөөцийг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах.	12-24 цагт	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
10	Гамшгаас хамгаалах бүх төрлийн	12-24 цагт	Мэргэжлийн ангийн

	хангалтыг зохион байгуулах.		дарга, бүрэлдэхүүн
11	Удирдлагын байранд ус, хоол хүнс, эмийн 3 хоногийн нөөц бэлтгэх.	12-24 цагт	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
12	Мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүний хангалтын байдлыг тодотгох.	12-24 цагт	Мэргэжлийн ангийн дарга
13	Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийг тавьж олгоход бэлтгэх.	Ч+12 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга
14	Дээд шатны байгууллагаас өгсөн үүргийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч, үр дүнг цаг хугацаанд нь мэдэгдэх.	Өдөр бүр	Мэргэжлийн ангийн дарга

ГАМШГИЙН ДАРАА ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

№	Хэрэгжүүлэх ажил	Хугацаа	Хариуцах эзэн
Гал түймэр			
1	Гал түймэр унтраасан мэдээллийг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хүргэж, хөнөөлийн голомтонд шаардлагатай хүч хэрэгслийг дайчлан ажиллуулах.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
2	Нэрвэгдэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх.	Ч+10 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
3	Гал түймрийн улмаас үүсэх хоёрдогч хохирлыг таслан зогсоох.	Ч+10 мин	АГУБүлэг
4	Гал түймрийн улсын хяналт, галын шинжилгээ, цагдаагийн хэрэг бүртгэл, үзлэг шалгалтад холбогдох мэдээллийг бэлтгэх, туслалцаа үзүүлж хамтран ажиллах.	Ч+60 мин	Мэргэжлийн анги АГУБүлэг
5	Галд өртөөгүй баримт бичиг, тоног төхөөрөмжийг нүүлгэн шилжүүлэх.	Ч+50 мин	АГУБүлэг Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
6	Удирдлагын байр, харилцаа холбоо, мэдээллийн хэрэгслийг байнгын бэлэн байдалд ажиллуулах.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
7	Гамшгийн хохирлыг тооцоог гаргах		Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн
Үер усны аюул			
1	Цахилгаан шугам сүлжээнд үүсэх хоёрдогч аюулаас урьдчилан сэргийлэх, цахилгааны холболтыг хязгаарлах.	Ч+10	Механикжуулсан бүлэг
2	Үерийн усанд автсан орц, хонгил, өрөө тасалгаанд үзлэг шалгалт явуулах.	Ч+30	АГУБүлэг Механикжуулсан бүлэг Анхны тусламжийн бүлэг
3	Эд хөрөнгө хамгаалах, хэв журам	Ч+30	Хэв журам, аюулгүй

	сахиулах, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ авах.		байдал хариуцсан ажилтан
4	Нэрвэгдэгсдэд болон эд хөрөнгө, эрэн хайх, аврах ажлыг явуулах.	Ч+30 мин	АГУБүлэг Анхны тусламжийн бүлэг
5	Нэрвэгдэгсдэд, гэмтэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх.	Ч+30 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
6	Үерийн усанд автсан орц, хонгил, өрөө, тасалгааны усыг шавхах.	Ч+1 цаг	Механикжуулсан бүлэг
7	Эд хөрөнгө, тоног төхөөрөмжүүдийг аюулгүй газар гаргах.	Ч+1 цаг	АГУБүлэг Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
8	Лаг шавар, бохирыг зөөж зайлуулах.	Ч+2 цаг	Механикжуулсан бүлэг
9	Халдварт өвчин гархаас сэргийлэх, эмнэлэг, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт, цэвэрлэгээний ажлыг зохион байгуулах	Ч+3 цаг	Анхны тусламжийн бүлэг
10	Өрөө, тасалгаа орц хонгилыг агааржуулах, хатаах.	Ч+6 цаг	Механикжуулсан бүлэг Анхны тусламжийн бүлэг
11	Нэрвэгдэгсдэд, гэмтэгсэд болон эд хөрөнгө, тоног төхөөрөмжийн бүртгэл судалгааг гаргах.	Ч+20 цаг	Мэргэжлийн анги
12	Үерийн улмаас учирсан хохирлын тооцоог гаргах.	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн анги
13	Сэргээн босох засварлах ажиллагааг явуулах	Ч+4 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг

Хөлдөлтийн аюул

1	Дулааны болон цэвэр бохир усны шугамыг шинэчлэх.	Ч+20 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг
2	Хөлдөлтийн улмаас учирсан хохирлыг тодорхойлох.	Ч+20 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг

Хүн, мал, амьтны гоц халдварт өвчин

1	Онцгой байдлын алба, мэргэжлийн холбогдох байгууллагын шийдвэрийн дагуу шаардлагатай арга	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
---	---	----------	-------------------------

	хэмжээг зохион байгуулах.		
2	Хөл хорио, цээрийн дэглэм тогтоох.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан
3	Хүч нэмэгдүүлсэн харуул, хамгаалалтыг ажиллуулах.	Ч+30 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан
4	Албан хаагчдад эмнэлэгийн тандалтын үзлэг явуулах.	Ч+30 мин	Анхны тусламжийн бүлэг
5	Ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн арга хэмжээ авах.		Анхны тусламжийн бүлэг
6	Албан хаагчдын дунд халдварын дэглэмийг сахиулах ажлыг зохион байгуулах.	Ч+1 цаг	Анхны тусламжийн бүлэг Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан

Химийн бодисын алдагдсан үед

1	Ажиллагсдыг аюулгүй орчинд шилжүүлэх.	Ч+10 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
2	Хэв журам сахиулах, эд хөрөнгө хамгаалах.	Ч+30 мин	Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан
3	Хордсон газар орон, байр орчныг агааржуулах саармагжуулалт хийх.	Ч+30 мин	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
4	Гамшигийг голомтонд нэрвэгдэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх.	Ч+30 мин	Анхны тусламжийн бүлэг Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг
5	Химийн бодисын хордолт, хэрэгжүүлж буй ажлын мэдээллийг холбогдох байгууллагад мэдээлэх.	Ч+30 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга
6	Нэрвэгдэгсдэд сэтгэл санааны дэмжлэг үзүүлэх.	Ч+30 мин	Мэргэжлийн ангийн дарга

Үйлдвэрлэлийн осол

1	Аюул ослын бүсэд орох зам гарцыг чөлөөлөх.	Ч+10	АГУБүлэг
2	Барилга, байгууламж, нийтийн эзэмшлийн зам талбай, холбоо,	Ч+10	АГУБүлэг Механикжуулсан

	цахилгаан, дулаан, эрчим хүч, сантехникийн шугам сүлжээнд учирсан хохирлыг арилгах.		бүлэг
3	Аюул, ослын голомтонд холбооны хэрэгслийн тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг хангах.	Ч+5	АГУБүлэг
4	Нэрвэгдэгсдэд анхны тусламж үзүүлэх, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээ авах.	Ч+10	Анхны тусламжийн бүлэг
5	Ус, хоол хүнс, хувцас, эм, ороох боох материал, сэлбэг, багаж хэрэгслээр хангах хангалтыг зохион байгуулах.	Ч+10	Анхны тусламжийн бүлэг
6	Хүчтэй үйлчилгээтэй хорт болон шатамхай, тэсэрч дэлбэрэх бодис бүхий технололгийн дамжуулах хоолойн эвдрэлийг засах.	Ч+30	АГУБүлэг Механикжуулсан бүлэг
7	Аврах, сэргээн босгох ажлын явц байдлын талаар холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд мэдэгдэх.	Тухай бүр	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг

Газар хөдлөлт

1	Гамшгийн голомтын цар хүрээг тогтоох, аврах ажил явуулах нөхцлийг бүрдүүлэх.	Ч+2 цаг	АГУБүлэг
2	Гамшгийн голомтод нэрвэгдэгсдийг эрж хайх, аврах, ажлыг зохион байгуулах, эмнэлэгийн анхны тусламж үзүүлэх.	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. АГУБүлэг Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг Анхны тусламжийн бүлэг
3	Үнэт зүйлс, баримт бичиг, эд хөрөнгийг хөнөөлийн голомтоос гарган, тараан байрлуулах, нүүлгэн шилжүүлэх.	Ч+20 цаг	АГУБүлэг Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
4	Эд хөрөнгө хамгаалах, хэв журам сахиулах, хүч нэмэгдүүлсэн хамгаалатыг зохион байгуулах.	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан
5	Нэрвэгдэгсдийг аюулгүй газар нүүлгэн шилжүүлэх, түр байраар хангах.	Ч+2 цаг	АГУБүлэг Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг
6	Шаардлагатай эм, тариа, цахилгаан үүсгүүр, гэрэлтүүлэх хэрэгсэл, гэр майхан, холбооны	Ч+2 цаг	Мэргэжлийн ангийн дарга, бүрэлдэхүүн. Анхны тусламжийн бүлэг

	хэрэгсэл, ус, хоол хүнсний хангалтыг зохион байгуулах.		
7	Нэрвэгдэгсдэд сэтгэл санааны дэмжлэг үзүүлэх.	Ч+2 цаг	Анхны тусламжийн бүлэг
8	Гал түймрийг унтрааж, аюулгүй байдлыг хангах.	Ч+2 цаг	АГУБүлэг
9	Гамшгийн голомтод халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн арга хэмжээг явуулах.	Ч+3 цаг	Анхны тусламжийн бүлэг

Гурав. Гамшиг, ослын үеийн зарлан мэдээлэл

Стандарт, хэмжил зүйн газрын хэмжээнд зарлан мэдээллийн дуут дохио дамжуулах дараалал

Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийг Газрын I байрны хэмжээнд үнэн зөв, шуурхай хүргэх, ажилчдыг тогтоосон дохиогоор ажиллах арга ажиллагаанд дадлагажуулах ажлыг зохион байгуулахад энэхүү дарааллыг дагаж мөрдөнө.

1. Дуут дохио (сирень) 5 минутын хугацаатайгаар 1 удаа дуугарахад Газрын I байрны албан хаагчид аюулгүй талбайд цугларна.
2. Дуут дохио (сирень) 3 минутын хугацаатайгаар 2 удаа дуугарахад СХЗГ-ын мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүн томилгоот техник, багаж хэрэгсэлтэйгээр аюулгүй талбайд цугларна.
3. Дуут дохио (сирень) 1 минутын хугацаатайгаар 3 удаа дуугарахад байгууллагын нийт ажилтан албан хаагчид томилгоожуулсан аюулгүй талбайд гарна.

ЗАРЛАН МЭДЭЭЛЭЛ ДАМЖУУЛАХ БҮДҮҮВЧ

Хамгаалагч байгууллагын
алба хаагч
(Жижүүр)
51263854

Мэргэжлийн ангийн
дарга

Орлогч бөгөөд сургалт,
сурталчилгаа хариуцсан
хариуцсан ажилтан

Хэв журам, аюулгүй
байдал хариуцсан
ажилтан

Холбоо, зарлан мэдээлэл
хариуцсан ажилтан

Хангалт хариуцсан
ажилтан

Аврах, гал
унтраах бүлэг

Анхны тусламжийн
бүлэг

Аюулгүй ажиллагааны
асуудал хариуцсан бүлэг

Сэргээн босголтын
асуудал хариуцсан

Нүүлгэн шилжүүлэх
бүлэг

Механикжуулсан бүлэг

Дөрөв. Хүч хэрэгсэл, нөөцийн судалгаа

1.1. ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ХҮЧ ХЭРЭГСЛИЙН СУДАЛГАА

№	Мэргэжлийн ангийн нэр	Томилгоожсон хүний тоо	Томилгоожсон автомашины марк, улсын дугаар	Үүрэг гүйцэтгэх техник, багаж хэрэгслийн нэр, төрөл, тоо	Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл		Тайлбар
					Амьсгал хамгаалах хэрэгсэл	Арьс хамгаалах хэрэгсэл	
1	Аврах, гал унтраах бүлэг	7	1. Mitsubishi Delica 5393 УНЧ	1. Комбизон (2) 2. Тусгай зориулалтын хошуувч /маск/ (1) Нүдний шил(1) Бээлий (1) Шингээгч алчуур (3) Шингээгч олгой /тусгаарлагч/ (2) Хогийн шүүр хутгуур (1) Хаягдлыг хийх, зориулалтын уут (2) Элс - Иж бүрдлийн хайрцаг (1)	0	0	
2	Анхны тусламжийн бүлэг	5	2. УАЗ		0	0	
3	Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг	6	Фургон. 1592 УНР		0	0	
4	Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг	5	3. УАЗ Фургон. 1297 УНЭ		0	0	
5	Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг	8			0	0	
6	Механикжуулсан бүлэг	3			0	0	

4.2. МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЙН АВРАХ БАГАЖ ХЭРЭГСЭЛ, ТЕХНИК, ХЭРЭГСЛИЙН СУДАЛГАА

Хүснэгт

№	Хувцас, тусгай хамгаалах хэрэгслийн жагсаалт	Тоо хэмжээ, ширхэгээр	Нөөцөнд байгаа эсэх
1	Комбизон	2	-
2	Тусгай зориулалтын хошуувч (Mask)	1	-
3	Нүдний шил	1	-
4	Бээлий	1	-
5	Шингээгч алчуур	3	-
6	Шингээгч олгой /тусгаарлагч/	2	-
7	Хогийн шүүр хутгуур	1	-
8	Хаягдлыг хийх, зориулалтын уут	2	-
9	Элс	-	-
10	Иж бүрдлийн хайрцаг	1	-

4.3. ТОМИЛГООЖСОН МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ ГЭРИЙН ХАЯГ, УТАСНЫ ЖАГСААЛТ, БИЕ ХОЛБООЧИН

№	Албан тушаал		Овог нэр	Зарлан мэдээлэл хүргэх холбоочин, түүний утас
	Үндсэн	Томилгоожсон		
1	Нэг. Мэргэжлийн анги			
1.1	Дэд дарга-1	Мэргэжлийн ангийн дарга бөгөөд гамшгийн үеийн удирдлагын байрны дарга	Д.ДарьСүхбаатар	99176399
1.2	Дэд дарга-2	Орлогч бөгөөд сургалт сурталчилгаа хариуцсан ажилтан		
1.3	Захиргаа, удирдлагын газрын дарга	Хэв журам, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтан	Б.Ууганбаяр	88888674
1.4	Хэмжил зүйн бодлогын газрын дарга	Холбоо зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан	Д.Нарангэрэл	99086859
1.5	Санхүүгийн хэлтсийн	Хангалт хариуцсан ажилтан		99025397

	дарга			
Хоёр. Анхны тусламжийн бүлэг				
2.1	МЛСТ-ийн дарга	Бүлгийн дарга	Ч.Хатанбаатар	99113620
2.2	СТҮБГ-ын ахлах мэргэжилтэн, Эмч	Гишүүн	Ц.Бурмаа	99285591
2.3	ХЗБГ-ын ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Д.Бадамханд	98115477
2.4	ХЗБГ-ын мэргэжилтэн	Гишүүн	Э.Хандармаа	94127571
2.5	ЗУГ-ын мэргэжилтэн	Гишүүн	Б.Эрхүү	99004426
Гурав. Сэргээн босголтын асуудал хариуцсан бүлэг				
3.1	ЗУГ-ын ХААБ инженер	Бүлгийн дарга	Д.Баярсайхан	99052735
3.2	ТГ-ын Цахилгаанчин	Гишүүн	П.Баттэнгис	88059762
3.3	ТГ-ын жолооч	Гишүүн	Д.Энхбат	86079490
3.4	ХЗХ-ийн ЦЭЛ-ийн ажилтан	Гишүүн	Х.Баттөр	
3.5	ХЗХ-ийн ДЭЛ-ийн ажилтан	Гишүүн	Э.Лувсандорж	
Дөрөв. Аюулгүй ажиллагааны асуудал хариуцсан бүлэг				
4.1	Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн дарга	Бүлгийн дарга	Х.Дамбасүрэн	88090292
4.2	ТГ-ын Сүлжээний инженер	Гишүүн	Ц.Содбилэг	88038344
4.3	Хэмжил зүйн бодлогын газрын дарга	Гишүүн	Д.Нарангэрэл	99086859
4.4	СМЛСТ-ийн Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Х.Энхцэцэг	99020975
4.5	ХЗХ-ийн Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Б.Байгалмаа	99073956
4.6	ХЗХ-ийн НЭЛ-ийн ажилтан	Гишүүн	Б.Отгонцэцэг	99729216
Тав. Аврах, гал унтраах бүлэг АГУ				
5.1	ХЗХ-ийн НЭЛ-ийн ажилтан	Бүлгийн дарга	Б.Отгонцэцэг	99729216
5.2	СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Б.Батзориг	99189166
5.3	СТҮБГ-ийн Ахлах	Гишүүн	Н.Батжаргал	96074664

	мэргэжилтэн			
5.4	ХЗХ-ийн МЭЛ-ийн Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Ц.Одонтуяа	
5.5	СТҮБГ-ийн мэргэжилтэн	Гишүүн	Д.Төрмөнх	99098760
5.6	СБТДАГ-ын Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	З.Мөнхбат	99076490
5.7	СБТДАГ-ын мэргэжилтэн	Гишүүн	С.Энхжаргал	99942747
Зургаа. Нүүлгэн шилжүүлэх бүлэг				
6.1	ТГ-ын Эрх зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн	Бүлгийн дарга	Б.Эрхүү	99004426
6.2	ХЗХ-ийн ЦЭЛ-ийн ажилтан	Гишүүн	Х.Баттөр	
6.3	ХЗХ-ийн ДЭЛ-ийн ажилтан	Гишүүн	Э.Лувсандорж	
6.4	СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Б.Батзориг	99189166
6.5	СТҮБГ-ийн Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	Н.Батжаргал	96074664
6.6	СТҮБГ-ийн мэргэжилтэн	Гишүүн	Д.Төрмөнх	99098760
6.7	СБТДАГ-ын Ахлах мэргэжилтэн	Гишүүн	З.Мөнхбат	99076490
6.8	СБТДАГ-ын мэргэжилтэн	Гишүүн	С.Энхжаргал	99942747
Долоо. Механикжуулсан бүлэг /Техникийн бүлэг/ /МБ/ТБ/				
7.1	ЗУГ-ын ХААБ инженер	Бүлгийн дарга	Д.Баярсайхан	99052735
7.2	ТГ-ын Цахилгаанчин	Гишүүн	П.Баттэнгис	88059762
7.3	ТГ-ын жолооч	Гишүүн	Д.Энхбат	86079490

4.5 БАЙГУУЛЛАГЫН НӨӨЦ БҮРДҮҮЛЭЛТ :

4.5.1. БАЙГУУЛЛАГЫН ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙН НӨӨЦ ХӨРӨНГӨ
байгууллага нь жил бүрийн төсөвтөө “Гамшгийн эрсдэлийн зардал”-д зориулж сая төгрөгийг хуваарилдаг бөгөөд төгрөгийг гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд, төгрөгийг аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой ослын үед аврах хор уршгийг арилгах арга хэмжээнд, төгрөгийг сэргээн босгох арга хэмжээнд тус тус зарцуулдаг.

4.5.2. ТЕХНИК, БАГАЖ ХЭРЭГСЛИЙН НӨӨЦ

4.5.3. ХӨДӨЛМӨР ХАМГААЛЛЫН ХУВЦАС, НЭГ БҮРИЙН ХАМГААЛАХ ХЭРЭГСЛИЙН НӨӨЦ

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨТЭЙ ТАНИЛЦАЖ, ЗӨВШӨӨРСӨН АЛБАН ТУШААЛТАН

№	Албан тушаал		Нэр	Огноо	Танилцаж, зөвшөөрсөн албан тушаалтны гарын үсэг
	Үндсэн	Томилгоожсон			
1					
2					

